

LABREGAS. A Secretaría das Mulleres fai campaña polo 25 N e a titularidade ▶ 28 e 29

VACÚN DE CARNE. A UE volve utilizar a carne como moeda de cambio no libre comercio ▶ 9

FRANQUEO CONCERTADO
F.C. N° 15000077

Minaría salvaxe destruiría 150 empregos agrarios
Un proxecto mineiro ameaza a actividade gandeira en Touro e O Pino ▶ 22 e contraportada

FOUCE

Periódico labrego de información técnica e sindical - Ano XLIII - Nº 317 - Outono 2017

A LEI DE DEPREDACIÓN PON EN BANDEXA GALIZA PARA AS MINEIRAS E ENERXÉTICAS

Tramitada pola vía urgente, e con toda a oposición en contra, o Partido Popular aprobou no Parlamento de Galicia, o 17 de outubro, a Lei de Fomento da Implantación de Iniciativas Empresariais de Galicia, más coñecida como Lei de Depredación. E é que este texto legal o que fai é facilitarlle a empresas como as mineiras ou as enerxéticas o acaparamento do noso territorio para a súa actividade. A contestación social foi inmediata, cunha multitudinaria manifestación o 22 de outubro en Compostela (na imaxe). ▶ 21

Celebramos o II Foro Labrego de Agroecoloxía na Illa de San Simón

O enclave privilexiado da Illa de San Simón acolleu, os días 28 e 29 de outubro, o II Foro Labrego de Agroecoloxía do SLG que, baixo o lema "Camiñando xuntas pola soberanía alimentaria", estivo centrado en palestras, charlas e diálogos que tiveron como denominador común a comercialización de alimentos ecológicos. ▶ 3 a 7

O SLG denuncia os impostos abusivos da Axencia Tributaria aos mozos e mozas que apostan polo agro ▶ 8 e 9

SECA A Xunta e a Consellaría de Medio Rural abandonan á súa sorte miles de granxes ao límite por mor da peor seca das últimas décadas ▶ 10 e 11

LEITE. O prezo medio do leite achégase na UE aos 37 céntimos mentres na Galiza, con 31, seguimos tendo os peores valores do Estado ▶ 14

LUMES Galiza sufre unha das peores vagas de lumes con serias negligencias da Xunta en materia de prevención ▶ 18 e 19

EDITORIAL

Para a Xunta todo vai ben mentres as nosas granxas de leite perden 10'66 millóns ao mes

No mes de setembro o prezo medio do leite en Galicia foi de 31,10 cts, áinda que a inmensa maioría cobramos por debaixo destas cantidades, mentres que o prezo medio europeo nese mes foi de 36,71 cts. Tendo en conta que nese mes os gandeiros e gandeiras galegas entregamos 190.000 toneladas de leite, isto quere dicir que **recibimos 10,66 millóns menos de euros (case 1.800 millóns de euros menos das antigas pesetas) do que cobraríamos se tivésemos o prezo medio dos nosos colegas europeos.**

Segundo a Consellería e o Ministerio, a solución ían ser os contratos obligatorios sen prezo e tamén as organizacións de produtores lácteos (**OPLs**), pero aquí estamos: seguen pechando centos de granxas, as que quedamos moitas temos grandes débedas; e cando baixa o leite no resto de Europa, aquí tamén baixa, pero cando sobe no resto, aquí mantense case igual. Hai que dicir que todo isto que fixeron o Ministerio e a Consellería si que valeu para algo: valeu para que **as 5 grandes empresas lácteas ganasen máis de 40 millóns de euros en plena crise** e tamén para que os que asinaron os acordos co Ministerio, que montaron as OPLs famosas, cobrasen grandes subvencións.

Esta política agraria está feita a medida das industrias e é un desastre para as labregas e os labregos, e tamén para o medio rural galego. A unha gran parte do sector hai que recoñecer que tamén lle gustan moito os cantos de serea, as boas palabras da conselleira e dos políticos de turno, o soño de medrar ata o infinito, as súas promesas do ben que imos vivir porque os chineses van aumentar o consumo de sabe

Deus canto leite, as boas palabras dos mesmos que lles deixan facer ás empresas para que nos impoñan condicións de miseria. Algunhas persoas áinda non ven mal que poñan granxas con miles de vacas como a que se proxecta para Noviercas (Soria) ou que sigan desa-parecendo granxas pequenas. Xa deberíamos ver que nestes anos desapareceron miles de granxas e a situación no foi a mellor, todo o contrario. E cada vez temos menos veciñas e veciños dos que botar a man e contar con menos peso as nosas reivindicacións na sociedade.

A Lactalis, Danone, Pascual... só lles interesa poder comprar moito leite barato. Pero a nós deberíamos importar que podamos seguir vivindo dignamente miles de familias galegas da actividade agraria e gandeira, cun medio rural vivo: con xente, con tempos para traballar e para vivir e non condicións de escravitude, producindo alimentos sans e de calidade, con ríos limpos, coidando a terra para as e os que veñan detrás... E para iso precisamos outra política agraria que apoie modos de producción sostibles, prezos que remuneren axeitadamente o traballo, regulacións da producción para que non haxa excedentes que tiren os prezos, proxectos que fagan que o leite en orixe se pague mellor e que á xente consumidora lle cheguen alimentos de primeira calidade, e fórmulas que defendan as produtoras e os produtores dos abusos das industrias e da distribución.

Unha política agraria que defenda os sectores agrarios e gandeiros e os dereitos das persoas consumidoras. **Hai que dicilo con claridade: a solución pasa por medidas políticas**, que normas se fan, en que se meten os cartos, que prohibicións se es-

tablecen para que non haxa abusos, como se protexe a terra agraria...

✓ Un 2017 para esquecer

O **2017** pode ser considerado en moitas comarcas agrarias galegas como **annus horribilis**, o ano no que as xeadas levaron boa parte das producións de viñedo, castaña..., ano de **seca, de baixos prezos** en boa parte dos sectores, o **ano no que a pedra** e as **xeadas** arrasaron con boa parte da producción que quedaba e os **incendios** acabaron por rematar a faena. A xente afectada maioritariamente non recibiu ningunha axuda e a Xunta de Galicia semella moito más preocupada en ser áxiles para darriles subvencións aos medios de comunicación e tapar todo isto ca en buscar verdadeiras solucións. **A Xunta xa perdera 55,9 millóns de fondos europeos por non executalos no PDR anterior;** aínda que Bruxelas permitíalle este ano ao Estado español adiantar o pagamento da PAC a outubro pola seca, a maioria das granxas galegas teñen pendentes os cobros; non houbo ningunha bonificación pola difícil situación (nin da Seguridade Social, nin de IBI...); a un mes (xaneiro de 2018) de que para o cobro das novas da PAC se esian novas condicións, como a prohibición das cisternas de zurros de prato, aínda non dixeron nin MU; non sacaron ningunha axuda polos danos do xabarín en todo o ano; as mozas e mozos que se incorporan teñen que pagar auténticas burradas a Facenda; desmantelaron a maioria dos centros de formación agrarios... Da Consellería do Medio Rural nin se sabe e case nin se lles espera.

Tódolos contidos deste periódico públicanse baixo licenza Creative Commons Non Comercial / Atribución / Compartir igual

FOUCE

NACIONAL Ofelia Nieto 13-23, Meixonfrío, Compostela. ☎ 981 554 147
COMPOSTELA Idem Nacional. ☎ 981 588 532
MELIDE Praza do Convento 2. ☎ 686 936 429
ARZÚA Piñeiral 12, 2º esq. ☎ 981 508 177
SANTA COMBA Aula 9 do Edificio Multusos. ☎ 699 924 632
ORDES Alfonso Senra 117. ☎ 981 682 908
BETANZOS Cruz Verde 7, esquina praza Dona Agueda. ☎ 981 773 377
TEIXEIRO Martínez Pardo 13, 1º esq. ☎ 981 789 781
MOECHO Casetas da feira de Moeche. ☎ 698 125 154

EDICIÓN
Edicións Fouce, Departamento de Publicacións de Servicios Agrarios e Contables SL

COORDINACIÓN
Xosé García Rodríguez

VALDEORRAS Rúa Eulogio Fernández 3, entrecán, local 2. ☎ 616 504 487
RIBADAVIA Virxe do Portal 11. ☎ 988 477 230
XINZO San Sebastián 16, baixo. ☎ 988 462 547
LUGO Miguel de Cervantes 47, ent. ☎ 982 231 154
SARRIA Bar Parisien. Calvo Sotelo 180. ☎ 604 027 886
CHANTADA Emilia Pardo Bazán 11, baixo. ☎ 982 440 804
A FONSAGRADA Bar A Lúa. Rosalía de Castro 16. ☎ 698 157 379
BECERREÁ Restaurante Boavista. Eulogio Rosón 23. ☎ 604 027 886
RIBADEO Av. Calvo Sotelo 3, 1ºE. ☎ 982 130 615

CONSELLO EDITORIAL:
Isabel Vilalba Seivane, Xabier Gómez Santiso, Conchi Mogo e Daniel Rodicio.

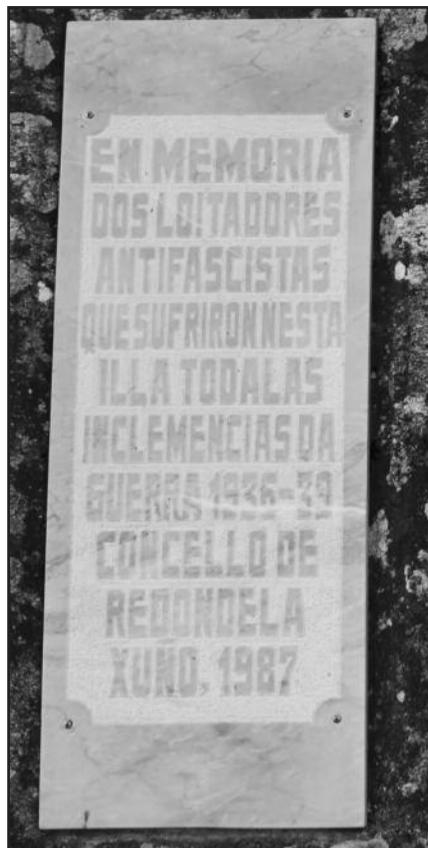
DESEÑO E MAQUETACIÓN
Xosé García Rodríguez

COLABORACIÓN
Isabel Vilalba Seivane, Borxa Toxa, Xabier Gómez Santiso, Ana Eiras, Xosé María García Vilaverde e Brais Álvarez López

PECHE DE EDICIÓN 27-11-2017

ENDEREZO
Ofelia Nieto nº 13-23. Compostela 981 554 147
prensa@sindicatolabrego.com
www.sindicatolabrego.com

LOURENZÁ Av. Fernández del Riego 5, 1º C. ☎ 982 121 376
VILALBA Rúa do Cuartel 1, ent. A, estrada de Meira. ☎ 982 512 431
MERA Avenida de Lugo 47-49. Edf. Miño, ent E. ☎ 982 331 714
A ESTRADA Avenida de Santiago 17, baixo. ☎ 986 573 232
LALÍN Monte Faro 28, baixo. ☎ 986 792 268
SILLEDA Av. do Parque 32, centro comercial O Parque, of. 12. ☎ 986 580 526
PONTEAREAS Rúa Amieiros, portal 1º A, 1º C. ☎ 986 641 508
O ROSAL Ramón Franco, Edf. Rosales. ☎ 986 625 394
O SALNÉS Av. Bouza Matín 9, 1º. Barrantes (Ribadumia). ☎ 699 924 630

Dúas imaxes que resumen o II Foro Labrego de Agroecoloxía do SLG: placa conmemorativa que homenaxeas ás persoas represaliadas na entrada ás instalacións da Illa de San Simón; e o obradoiro práctico sobre formación de prezos impartido pola profesora da Universidade do País Vasco, Mirene Begiristain.

AGROECOLOXÍA ▶ Ademais de coñecer exitosas experiencias de diversos ámbitos, nesta ocasión houbo tamén un obradoiro práctico sobre formación de prezos

O SLG celebra o seu II Foro Labrego de Agroecoloxía centrado na comercialización

Celebrouse na Illa de San Simón o 28 e o 29 de outubro e contou cun cento de participantes ao longo dos dous días

Co escenario privilexiado da Illa de San Simón (Redondela) de fondo, o Sindicato Labrego Galego celebrou a segunda edición do Foro Labrego de Agroecoloxía, os días 28 e 29 de outubro, baixo o lema “Camiñando xuntas pola soberanía alimentaria”. Se o foro do ano pasado en Betanzos estivo centrado en destacar as potencialidades da agroecoloxía e nos diálogos a través de múltiples experiencias de producción e consumo de alimentos; nesta segunda edición, o programa tivo como denominador común o debate e a reflexión ao redor da comercialización dos produtos ecolóxicos.

Foi a secretaria xeral do SLG,

Isabel Vilalba Seivane, a encargada de inaugurar o foro lembrando unha morea de ameazas que se materializaron nos últimos meses e que, precisamente, van contra esa visión integral e sostible da agricultura que representa a agroecoloxía: a aprobación do tratado de libre comercio entre a Unión Europea e Canadá (CETA), o convenio que autoriza á industria a cobrar un imposto polas sementes producidas e reutilizadas polas granxas, ou a aprobación da Lei de Fomento das Iniciativas Empresariais.

Contra estas agresións, a secretaria xeral do SLG destacou a necesidade de alianzas máis alá das que se poidan dar entre labregos e labregas, “tamén coas persoas que viven nas cidades e que non están dispostas a seguir comendo de forma cotiá alimentos con restos de antibióticos e pesticidas” para apoioar un sistema agroalimentario alterna-

tivo ao dominante e que produza alimentos sans, con xente que viva dignamente do agro,

respectuoso co medio ambiente e a paisaxe, e que manteña vivo o noso medio rural.

San Simón: coñecendo o pasado para non repetir erros no futuro

A Illa de San Simón, onde se celebrou o II Foro Labrego de Agroecoloxía, ten unha longa historia que tamén tivo o seu oco no programa. Así, na noite do sábado, os e as asistentes participaron nunha visita guiada por dúas labregas da zona: Belén Ferreira e Dora Cabaleiro. Ambas explicaron o pasado deste mínimo arquipélago, formado tamén pola Illa de San Antón, como leprosería e campo de concentración e exterminio para presos políticos durante a Guerra Civil e o franquismo.

Aínda que o franquismo considerou San Simón como unha colonia penitenciaria na que se obrigaba aos presos a realizar traballos forzados en condicións inhumanas, en realidade foi un campo de exterminio onde foron asasinados e fusilados masivamente presos políticos polas súas ideas. Estímase que uns 6.000 presos pasaron pola illa, tanto da Galiza, como de Asturias, León ou País Vasco. Dora e Belén compartiron coas participantes no foro moitas historias e testemuñas ligadas a un pasado trágico e represivo que non podemos esquecer e que temos a obriga de manter vivo na nosa memoria colectiva para non volvermos repetir un horror semellante.

SEGUE ▶

A cooperación e o contacto directo co

MIRENE BEGIRISTAIN

A primeira das intervencións programadas no foro foi a de Mirene Begiristain, doutora en Economía e profesora da Universidade do País Vasco especializada en comercialización ecológica e autora, entre outras obras, do libro "Viabilidade económica e

Viabilidade Social. Unha proposta agroecolóxica para a comercialización da producción ecológica familiar".

Begiristain fixo unha breve exposición sobre a viabilidade económica dos proxectos agroecológicos, sinalando algúns dos principais problemas aos que se enfrentan as granxas a pequena escala, como a escasa capacidade financeira ou a incapacidade para asumir plenamente a loxística que implica comercializar. "Os labregos e as labregas teñen pouco tempo para dedicarlle a cuestións de comercialización. Gústanos producir, pero non tanto comercializar", ironizou. Porén, a realidade é que a comercialización é un piar fundamental da producción agraria, e debe comezar a planificarse no mesmo inicio do proxecto. De feito,

antes de iniciar calquera proxecto agrario deberíamos responder unha boa morea de preguntas para centrarnos no que realmente queremos e podemos facer: Que é o que quero facer? O meu proxecto é viable? É posible no territorio onde estou? Hai outros proxectos semellantes ou compatibles co meu proxecto nese territorio? Que investimentos debo facer? Que forma legal adoptar? Que potencialidades teño nese entorno? etcétera. Sempre nos facemos preguntas coma estas, pero esquecémonos daquelas que teñen que ver coa comercialización: Que prezo imos ou queremos cobrar polos nosos produtos? Que canles de comercialización imos utilizar? É posible obter os prezos e vendas desexados na canle elixida?

Probablemente, a definición do prezo é unha das cuestións que máis trabalho dá resolver e, para iso, Mirene Begiristain levou a cabo coas persoas participantes no foro un obradoiro práctico de formación de prezos.

Evidentemente, cada proxecto ten as súas características propias e non hai fórmulas universais que vallan para todos á hora de comercializar. De todos xeitos, no caso das granxas agroecolóxicas a pequena escala, sen loxística comercial e con pouca capacidade financeira, só se pode comercializar con éxito creando vínculos de colaboración coa comunidade para a que traballas, redes baseadas no contacto directo e na confianza coas persoas, e tamén polo asociacionismo para compartir o esforzo e os gastos que supón comercializar.

BIOCOOP

A primeira experiencia de comercialización que coñecemos foi a de Biocoop, cooperativa con sede en Verín con vinte anos de historia. Biocoop naceu coa intención de recuperar razas de gando vacún ourensás en perigo de extinción mediante a producción ecológica en ganderías extensivas. É de ámbito provincial, aínda que comercializa tamén a producción de granxas colaboradoras doutras provincias. En cifras, cando remate 2017, terán

comercializado neste ano uns 600 xatos e vacas e 200 años.

As granxas de Biocoop suman unhas 2.000 cabezas de gando e 4.000 hectáreas de terras, que supoñen o 30% da superficie ecolólica de Galiza e o 30% do censo de razas autóctonas en perigo de extinción. En concreto, crían Vianesa, Caldelá, Limiá, Frieiresa e Cachena.

Biocoop comercializa en todo o Estado e, ademais, xestioná tamén o sacrificio dos animais.

Venden a tendas, directamente a consumidores e consumidoras, restauración, intermediarios, centros escolares, etc.

En canto á presentación do produto, comercializan en diversos formatos: canais, medios canais, bandexas ao baleiro. Tamén utilizan o sistema defresh, orientado á venda a familias: bandexas entre 300 e 400 gramos pensadas para consumir dunha soa vez, con diversas partes de carne pero cun prezo único.

BIOALAI

Bioalai é unha asociación sin ánimo de lucro creada para xuntar esforzos no consumo consciente de alimentos ecológicos e que foi pioneira na provincia de Álava cando se fundou en 1993, en Vitoria, con 30 socios e socias. Dende aquela, o proxecto medrou até chegarmos a hoxe con 1.200 persoas socias e un local de 600 metros onde teñen á venda 4.000 produtos, dos cales 300 son a granel e 100 mercados directamente a produtores e

produtoras dentro dun radio de 150 quilómetros e sendo un terzo da propia provincia. Hoxe en día, Bioalai factura cada ano 1'5 millóns de euros e teñen once persoas empregadas.

Respecto ao xeito que teñen de comercializar o que mercan directamente, pagan un prezo xusto e poñen unha marxe do 10% para vender. Tomando o leite como exemplo, pagan 90 céntimos por litro na granxa e venden a 1'03 € a socios e socias.

Outra parte importante da comercialización é a etiquetaxe: á hora de mercar, visibilízase se o producto foi adquirido directamente á granxa ou non e, en caso afirmativo, están en lugar visible os datos da explotación e unha fotografía do labrego ou da labrega. Neste senso, organizan visitas periódicas ás granxas que lles fornecen e están a estudar a posta en marcha dun sistema participativo de garantía.

SEGUE ▶

consumo son claves para comercializar —

Nutre en Bio naceu en 2015 ao unirse catro familias de Salvaterra de Miño, coas súas respectivas fincas de horta e froita ecolóxica, nunha sociedade cooperativa para compartir a fase de comercialización dos seus produtos. Comezaron de maneira humilde, cun capital social de 4.000 € e un local prestado. Posteriormente, uníuselles un socio máis. Todas e todos teñen en común producir hortalizas, flores comestibles, plantas aromáticas e froita certificadas polo Craega.

Os primeiros meses de traballo foron fundamentais para coñecerse. Unha vez que se asentaron, alugaron unha nave nun polígono industrial no ano 2016. Non teñen traballadores ou traballadoras, polo que son as propias socias e socios quen se encargan das distintas fases do traballo de comercialización: compravenda, empaquetado, comunicación, atención á clientela,

contabilidade, etc. Unha vez ao mes, teñen unha xuntanza de traballo e, más alá das tarefas de comercialización que lle toca a cadaquén, dedícanse fundamentalmente ás súas fincas e granxas, das que seguen sendo responsables. O único que lles afectou á hora de traballar a terra foi ter que planificar os cultivos para coordinarse.

"A intención orixinal de Nutre en Bio foi mellorar a calidade de vida dos socios e socias. Antes de asociarnos, xa viviamos profesionalmente da agricultura. Unímonos para mellorar na comercialización, xa que este eido do traballo supoña un esforzo enorme a nivel individual que, moita veces, non dabamos atendido. Supoña, tamén, ter que estar pendentes os 365 días, pois non podías deixar clientes colgados por unhas vacacións. Agora, un socio pode marchar de vacacións ou ter unha baixa laboral sen que pare o proceso de comercialización".

NUTRE EN BIO

Ademais, xuntos fixeron forza para negociar os prezos de reparto coa empresa de transportes, conseguindo importantes rebaixas nas tarifas, e conseguiron chegar a moitos más puntos de venda que en solitario. Grazas a todo isto, hoxe en día venden en todo o Estado.

Nutre en Bio é un proxecto que acaba de nacer, polo que se-

guen explorando novos camiños para sacar un maior rendemento ao traballo. Agora mesmo, están estudiando a posibilidade de facer produtos transformados, como salsa de tomate, cos excedentes, xa que entre todos os socios e socias lles sería máis doado xuntar a cantidade necesaria para poder procesar nunha envasadora industrial.

María Xosé e Miguel recalaron hai cinco anos en Meire (Allariz), no Val do Arnoia, onde adquiriron casa e leiras para tentar vivir da terra. Iniciaron o seu proxecto dende premisas agroecolóxicas, tentando ter a maior autonomía posible á hora de producir. Un bo exemplo disto foi a decisión de vender o tractor que mercaran en 2013 e apostar pola tracción animal. Para iso, Miguel tivo que formarse en Bragança coa Asociación Portuguesa de Tracción Animal. Os resultados foron moi positivos, pois coa egua “o traballo é moi fino e eficaz, ao traballar por regos, e sen ruídos. Ademais, os animais producen abono de calidade. Co tractor non podíamos laborar entre cultivos e compactaba moito a terra nas beiras”.

Hoxe en día, MiMá, que así se chama a sociedade de María Xosé e Miguel, producen hortalizas e mel, baixo a marca Abellas Hainas, nunha hectárea de terras, todo ao aire libre, sen inver-

nadoiros. Dentro da filosofía do seu proxecto, fan os seus propios adubos e procuran producir as súas propias sementes e plantas.

A aposta pola venda directa tamén foi clara dende o principio pero, até hoxe, tiveron que probar diferentes alternativas. Por exemplo, tentaron fornecer tres centros escolares da bisbarra, o que lles obrigou a centrar os cultivos na media ducia de produtos que lles demandaban. Porén, cando foron vender as primeiras colleitas en 2016, dous colexios deron marcha atrás e quedaron con un, o de Xunqueira. No lado positivo, a cercanía; no negativo, compra de pouca cantidade e a obriga de rebaixar un 30% o prezo. Tamén venden en catro tendas da cidade de Ourense, ao grupo de consumo Agrelar de Allariz, a un restaurante, reparten cestas a domicilio e teñen un posto no Mercado da Reserva da Biosfera de Allariz que se celebra cada sábado.

MIMÁ

Nesta intensa experiencia á hora de vender, o que lles está resultando máis rendible é o posto no Mercado da Reserva da Biosfera. Con cifras de 2017, MiMá vendeu neste mercado o 50% da súa producción, coa avantaxe de que é onde conseguem mellores prezos e onde teñen contacto directo cos consumidores e consumidoras.

Porén, outras apostas outrora fortes, como a dos centros escolares, só lles supoñen agora mesmo o 1% da producción. O resto repárteno así: 10% ao grupo de consumo, 7% ao restaurante, 11% nas cestas a domicilio e 22% a tendas. Ao final, apostaron por ter unha horta más variada “porque a variedade é o que más vende”. **SEGUE ▶**

Diversas imaxes correspondentes ao discorrer do II Foro Labrego de Agroecoloxía. De esquerda a dereita e de arriba a abbaixo: exposición de conclusións, conversatorio entre produtores e produtoras e o consumo, intervención inaugural da secretaria xeral do SLG e grupos de traballo; na páxina seguinte, conversatorio sobre compra pública de alimentos.

Producción e consumo coinciden en demandar maior apoio institucional na comercialización

O primeiro conversatorio que se celebrou no Foro versou sobre as relacións entre producción e consumo e contou con representantes dos **Foros Ecolóxicos do Barbanza** (A Coruña), do mercado **4 Ponlas** (Pontevedra), da tenda lucense **Bico de Grao** e da **Rede de Consumo O Careón**, de Melide (A Coruña).

Esa conversa inicial propiciou un rico debate entre os asistentes que, pasenxo, foi definindo diversos retos e problemáticas relacionadas coa comercialización. Coincidíuse na necesidade de crear redes más globais na Galiza que reforcen á parte produtora naqueles eidos do seu traballo onde, habitualmente, hai máis debilidades, como a distribución e a venda.

Tamén se cuestionaron algunas limitacións do Consello de Agricultura Ecolólica de Galicia (Craega), que esixe requisitos e custos decotío inasumibles que obrigan a moitas fincas e granxas agroecolóxicas a ter que vender os seus produtos sen certifica-

ción. Neste senso, houbo consenso en que está a ser moi positiva a creación de sistemas participativos de garantía como o do Mercado da Terra (Lugo) ou A Gavela (Pontevedra), que suponen alternativas de cara a garantir o carácter agroecolóxico de

moitas producións. Precisamente, aumentar o ámbito destas experiencias para que se poidan beneficiar das granxas e fincas de toda Galiza foi unha demanda expresada no Foro.

Os atrancos en moitos concellos á hora de crear mercados de

produtos agroecolóxicos ou de acceder aos que xa existen tamén foron obxecto de crítica. Neste senso, faise indispensable un traballo a nivel institucional para eliminar estas trabas e para que a Administración sexa unha axuda e non un atranco.

Confianza, compromiso, cooperación, alianzas, planificación e traballo, moito traballo

A xeito de resumo, no Foro fixose o seguinte guión que enumera as conclusións desta conversa entre producción e consumo:

- ✓ A confianza está por riba do selo do Craega.
- ✓ Precisamos maior compromiso da parte consumidora.
- ✓ Necesidade de construír un Sistema Participativo de Garantía amplio.
- ✓ A parte produtora debe planificar a súa producción para compensar a baixada das vendas na temporada estival.
- ✓ Os produtores e produtoras debemos fazer o esforzo de crear alianzas para sobrevivir porque estamos febles e en precario. Séntese a urxencia por crear estas alianzas, pero non está claro quen ou que debe liderar ou coordinar este proceso.

✓ A necesidade de unirse ou asociarse para compartir gastos como os derivados da comercialización.

✓ Sería moi útil facer un censo e un mapeo de produtores e produtoras e das canles de distribución a que teñen acceso.

✓ É necesaria unha maior visibilización da parte produtora. Neste senso, os mercados son o espazo ideal para facer posible esta visibilización. O problema é que existen moitos atrancos institucionais para poder acceder a aos mercados locais. De aí que outra das frontes de traballo que se abren é a de dialogar e negociar coas institucións para que eliminan eses atrancos.

✓ Cómpre facer un traballo de diferenciación das producións locais.

SEGUE ▶

Xa pola tarde, levouse a cabo un debate ao redor da compra pública de alimentos, que é un dos mellores xeitos, por parte das diversas administracións, de apoiar as producións ecolóxicas: mercándoas para fornecer hospitais, comedores escolares, restaurantes e cafetarías de institucións públicas, exército, centros penitenciarios, etc. E, para isto, contouse coa presenza de Damián Copena, do Grupo de Investigación en Economía Ecológica e Agroecología, da Universidade de Vigo; Ester Comas, presidenta de Veterinarios sen Fronteiras; ou de experiencias como a dos comedores escolares de Ames ou a Escola Municipal A Caracola de A Coruña.

Nun contexto no que a compra pública de alimentos move entre 2.000 e 3.000 millóns de euros cada ano no Estado Español, e no que só nove empresas copan o 50% deste diñeiro; non hai dúbida de que un reparto máis xusto destes cartos con criterios agroecológicos pode ser un forte revulsivo para o medio rural, a saúde, o coidado do medio ambiente ou a dignidade e sostibilidade da profesión labrega. Trátase de algo perfectamente factible, como demostran exemplos como o da Escola Infantil A Caracola, da Coruña; ou o do Grupo Lentura de labregos e labregas, nacido grazas á iniciativa do Concello de Ames, que traballan en ecológico e fornecen comedores escolares da súa bisbarra cun total de 1.200 alumnos e alumnas.

• Escola Infantil A Caracola

Da Escola Infantil A Caracola falounos a súa directora, Beatriz Ferreira. A Caracola é unha das nove escolas que dependen do Concello da Coruña e que son de xestión indirecta, é dicir, que o propio profesorado, coa axuda do persoal do centro, son os que deciden a alimentación do comedor, os menús, a quen se lle mercan os alimentos, etc. No caso da Caracola, son doce profesores e profesoras, unha cociñeira, unha limpadora e unha administrativa. Deste equipo partiu a iniciativa de facer un menú ecológico

Compra pública de alimentos ou o que se podería facer con 3.000 millóns de euros

para 82 nenos e nenas de até tres anos. E xa levan oito anos coa experiencia. Trátase dun cambio integral no que se aposta polas hortalizas de tempada e no que tentan implicar a toda a familia, con actividades como darriles a probar os alimentos que comerán os seus fillos e as súas fillas, cursos de cociña, rede de compostaxe ou a coordinación dun grupo de consumo no que as familias poden mercar tamén os alimentos que adquire a escola.

En 2015, tras un encontro de comedores ecológicos promovido polo GDR As Mariñas, surdiu unha experiencia piloto para introducir hortalizas ecológicas e locais en tres centros escolares fornecidas por cinco granxas da zona. A partir de aí, A Caracola tamén comezou a mercar directamente a produtores e produtoras locais. Ademais, tentan expandir a experiencia levándoa a outros centros escolares con cociña propia, conseguindo que outra media ducia de colexios aceptase mercar tamén a granxas ecológicas da bisbarra.

• Asociación Lentura

O caso do Concello de Ames tamén é un bo exemplo do que pode facer unha institución para apoiar a agricultura local. Hai doce anos, comezouse a traballar na relación entre labregos e labregas da zona e persoas que querían consumir en ecológico. Isto derivou na posta en marcha, en 2006, do Proxecto Amorodo,

no que participaron tamén Rois e Dodro. Amorodo durou catro anos nos que se apoiou o tránsito de granxas convencionais cara a métodos ecológicos de cultivo e se puxeron en marcha as primeiras experiencias comerciais en precario.

En base a esta experiencia, fíxose unha selección das granxas más estables e comprometidas co proxecto e creouse a Asociación Lentura de labregos e labregas, completamente autónoma e

sen a tutelaxe do concello.

As granxas de Lentura teñen o seu maior cliente no concello de Ames. Cómprase ter en conta que este concello ten catro centros escolares e unha gardería, con dous comedores que serven menús a 1.250 nenos e nenas, sendo o concello o encargado de mercar os alimentos. A dietista que deseña os menús cada quince días está en contacto permanente con Lentura para saber con que alimentos locais conta en cada época do ano. Por mor da grande cantidade que merca, Lentura faille ao Concello de Ames un 20% de desconto, pero tamén vende noutros ámbitos. En calquera caso, trátase dunha relación comercial, a do concello e Lentura, que aínda pode ir a máis xa que, dos 7 € que custa cada menú de media, a metade son o gasto en produtos frescos e, desa metade, o que leva Lentura polas súas vendas é unha parte mínima.

Cómprase dialogar con todos os axentes implicados na cadea alimentaria pública

Ao final desta conversa sobre compra pública de alimentos, tamén se tiraron unha serie de conclusóns para traballar este eido:

- ✓ Cómprase chegar a quen ten o poder último de decisión na compra pública: Xunta, concellos, centros escolares, anpas, etc.
- ✓ É necesario convencer ás administracións de que introduzan outros criterios á hora de mercar alimentos, a maiores dos económicos. Criterios sociais, medioambientais, de saúde, etc.
- ✓ As administracións poden e deben crear os mecanismos para facilitar a compravenda a produtores e produtoras locais e do país.
- ✓ Só poderemos avanzar se a compra pública responsable de alimentos é unha demanda de toda a sociedade. Tódalas partes implicadas no proceso son clave: comensais, familias, directivas de centros, persoal de cociña, etc.
- ✓ Cómprase localizar as diferentes persoas implicadas na cadea alimentaria pública e acompañalas neste proceso de cambio. Neste senso, é necesario combater os medos e resistencias que poden ter os diferentes axentes: produtoras e produtores, comunidade educativa, equipo de cociña, etc. O comedor escolar debe ser entendido como unha aula máis do centro onde os nenos e nenas aprenden.
- ✓ Coordinar e planificar conxuntamente os menús e a producción.
- ✓ A compra pública e responsable de alimentos é unha opción posible e viable económica, social e ambientalmente, tal e como demostran diversas experiencias en marcha e exitosas.

FIN ■

FISCAL ▶ O colectivo da mocidade labrega é un dos más afectados, ao sufrir impostos sobre as axudas de incorporación ou ao serllles transmitida a granxa do pai ou da nai

Campaña do SLG contra as prácticas abusivas da Axencia Tributaria no agro

Mantivemos un encontro co responsable de Agricultura en Galiza e fixemos unha concentración de protesta diante de Medio Rural

O Sindicato Labrego Galego leva tempo denunciando as prácticas abusivas da Axencia Tributaria con respecto á xente nova que comeza na actividade agraria. Se antes criticabamos o feito de que Facenda chegaba a gravar as axudas de incorporación a veces con impostos que suponían un terzo do importe da subvención; nos últimos tempos a cousa empeora ao pretender gravar con impostos que nunca se aplicaron na transmisión de granxas. E é que Facenda quere cobrar cando se traspasa unha granxa con dereitos da PAC de pais e nais a fillos e fillas ou entre cónxuxes, aínda que non se move nin un céntimo na operación.

O 9 de novembro, un grupo de persoas afectadas polos abusos de Facenda concentrouse diante da Consellería de Medio Rural

Así llo explicamos ao director da Área de Agricultura da Delegación do Goberno, José Álvarez Robledo, nunha xuntanza man-

tida con el o 26 de outubro á que asistiron María Ferreiro e Xosé Ramón Cendán; e así o denunciamos nunha concentración de

protesta con afectados e afectadas que fixemos o 9 de novembro en Compostela diante da Consellería de Medio Rural.

Traspasos de granxas a familiares e sen lucro son considerados ganancia patrimonial por Facenda

Tanto a Robledo, coma nun escrito dirixido á conselleira de Medio Rural, Ánxel Vázquez, que se rexistrou o día da manifestación, dende o SLG explicamos que están a chegar, de maneira xeneralizada, requerimentos da Axencia Tributaria para cobrar impostos sobre os dereitos de pagamento básico da PAC en casos de cambio de titularidade das granxas ao consideralo unha ganancia patrimonial. Estamos a falar dunha taxa impositiva mínima do 15% ou superior sobre o valor estipulado dese pagamento básico que se lle cobra ao titular orixinal dos dereitos ao considerar Facenda que foron unha venda.

Dende o Sindicato Labrego Galego constatamos que están a chegar requerimentos sobre transmisiones de explotacións que se fixeron nos anos 2012 e 2013. De primeiras, a Axencia Tributaria solicita ao anterior titular

a documentación que acredite o cambio de titularidade deses dereitos de pagamento único. Unha vez enviados os documentos, vén unha liquidación provisional imputando o imposto a esa transacción.

O problema é que moitas desas transacciones de granxas non son vendas, realmente, xa que corresponden a un simple cambio de titularidade de pais e nais a fillos e fillas, ou entre cónxuxes, polo que non hai ningún tipo de beneficio ou ingreso na operación. Por exemplo, temos o caso dunha nai que lle pasou a titularidade da explotación ao fillo e agora Facenda lle reclama 1.500 euros de impostos por esta transmisión. O celo da Axencia Tributaria chega a casos surrealistas, como cobrарlle este imposto a unha transmisión de titularidade entre cónxuxes que están en réxime de gananciais, o que significa que

a explotación e os dereitos da PAC son propiedade de ambos a partes iguais e seguen a selo tralo cambio de titularidade.

▼ O SLG pide a exención de impostos

Para o SLG, este tipo de transmisiones de titularidade sen ánimo de lucro entre familiares non deben tributar impostos, xa que non son operacións comerciais que leven aparellado un beneficio ou un ingreso real e, case sempre, estamos a falar dun simple cambio de titularidade no seo dunha familia na que todos e todas traballan na granxa. Evidentemente, non nos opoñemos a que Facenda esixa tributos de operacións de compravenda de granxas nas que hai un beneficio ou ingresos ao haber tamén unha transacción comercial, pero os casos que denunciamos non corresponden a este tipo de accións. **SEGUE ▶**

A inxustiza de cobrallle impostos ás primas de incorporación ao agro

Outra cuestión que abordamos con Robledo e que denunciamos no escrito dirixido á conselleira foi a excesiva fiscalidade que a Axencia Tributaria imputa ás primas de incorporación, podendo chegar os impostos, nalgúns casos, a un terzo do importe da axuda. Dende o SLG, expuxemos casos concretos como o de mozos e mozas a quen se lles concedeu unha prima de incorporación de 22.000 € que, ao ser considerada ganancia patrimonial, tivo que tributar entre 5.000 e 6.000 €. A isto, engádese o agravante de que Facenda cóbrache eses impostos no ano da concesión, cando o ingreso efectivo da prima é no seguinte ano.

Este problema xa tivemos ocasión de expoñerlo a Imelda Capote, delegada especial da Axencia Tributaria en Galiza. Tanto a ela, como a Robledo e Vázquez, demandámosllas que as axudas de incorporación fiquen exentas de tributar impostos, xa que fiscalizalas atenta contra o seu espírito de apoiar a incorporación de xente moza e créalles dificultades engadidas ás persoas beneficiarias nun período moi delicado da súa actividade profesional no que se deben enfrentar a numerosas amortizacións e precisan dispoñer de liquidez. E como medida transitoria, mentres non se regule esa exención, pedimos que se unifique o criterio de prorratear o imposto sobre esta subvención durante os cinco anos obligatorios do período de instalación, tal e como xa fan algúns administracións.

✓ Ánxel Freire González,
Val Xestoso, Monfero

Ánxel Freire é titular dunha explotación de leite e, recentemente, decidiu incorporar ao seu fillo á actividade agraria. A forma legal que elixiron para facelo foi constituírse ambos como sociedade civil. "A nosa sorpresa veu no mes de agosto", relata Ánxel, "cando recibimos unha carta de Facenda indicándonos que debíamos pagar 1.700 € pola transmisión de dereitos. Se eu tivese vendido os dereitos da PAC a outra persoa, pareceríame normal que me cobrasen impostos; pero resultame moi inxusto que mos cobren igual cando non houbo ningún tipo de venda nin ingreso".

✓ Álvaro Moital Davila,
Cambrui, Mesía

Álvaro é un mozo orixinario de Bueu (Pontevedra) que decidiu dedicarse á agricultura ecolóxica comezando dende cero. E fixoo en Cambrui (Mesía). Para iso, solicitou unha axuda de incorporación a cinco anos. Co que non contaba é cos máis de 1.000 € de impostos que lle cobraron o primeiro ano, antes mesmo de ingresar nin un céntimo de axuda. "Para alguéun coma mi, que me instalei dende cero, foi moi duro ter que dar eses cartos. Porque eu tiven que mercar terras e casa. Dánche unha axuda pero, ao final, o que che dan por un lado, quítancho polo outro", quéixase. FIN ■

CARNE DE VACÚN ▶ A Comisión accede a importar dos países de Mercosur 70.000 Tn por ano con taxas reducidas

A carne de vacún volve ser moeda de cambio nos acordos comerciais da UE

O CETA con Canadá xa vai supor a entrada no mercado comunitario de 65.000 toneladas anuais libres de aranceis

Se o acordo de libre comercio con Canadá, que xa entrou en vigor, suporá un grave prexuízo para o sector da carne de vacún ao permitir a importación de 65.000 toneladas libres de aranceis cada ano dende o país americano; as novas negociacións con Mercosur (unión comercial de países latinoamericanos que inclúe dous dos maiores produtores mundiais de carne de vacún, como Brasil e Arxentina), Nova Zelandia e Australia, ameazan con empeorar o problema.

E é que a carne de vacún estase a converter na moeda de cambio que utiliza a Comisión Europea para alcanzar acordos de libre comercio con outros países que permitan abrir mercados ás grandes multinacionais comunitarias. Desta maneira, nas negociacións que está a

haber agora mesmo entre Mercosur e a Comisión Europea, esta ofreceu deixar entrar 70.000 toneladas de carne de vacún sudamericana cos impostos reducidos. Máis alá do grave prexuízo económico para as nosas granxas, non se entende que a CE ceda aos intereses de países como Brasil, que durante máis de dez anos estivo exportando carne con certificados falsos e sen cumplir os mínimos requisitos veterinarios.

Así, a cota de carne de vacún ofertada a Mercosur equivale a 1,7 millóns de vacas nutrices na UE. A isto habería que engadir as negociacións abertas para asinar tratados de libre comercio con Australia e Nova Zelandia e nos que, con toda probabilidade, a carne de vacún volverá ser moeda de cambio. Cómprase non esquecer que Australia é un dos principais produtores mundiais de carne de vacún do mundo, cunha capacidade semellante á de Arxentina (2.359 millóns de toneladas en reses con óso no ano 2013) e o dobre que Canadá.

SECA ▶ As axudas aprobadas non serven para nada mentres que sectores como o vacún, vitícola ou horta sufren perdas millonarias principalmente nas bisbarras do sur de Galiza

A Xunta deixa indefenso o agro diante da peor crise por seca das últimas décadas

As medidas limítanse a subvecionar pozos más fondos, construcción de balsas, compra de cisternas ou préstamos

Nas últimas semanas, o Sindicato Labrego denunciou en reiteradas ocasións, a través de comunicados e roldas de prensa, o desamparo que están a sufrir os diversos sectores agrarios e gandeiros diante da falla de apoios por parte da Xunta na crise pola seca. E é que, diante da case ausencia de choivas e de fenómenos adversos como a sarabia ou as xeadas serodias, a Consellaría de Medio Rural non deu articulado nin unha soa medida de uti-

lidade para o agro, máis alá dasgunhas accións que de nada serven e en nada palían a dramática situación pola que están a pasar miles de familias labregas.

Así, mentres a Xunta subvencióna a compra de cisternas para carrexar auga, a construcción de balsas para almacenala, os xuros de préstamos para que as explotacións se endebeden máis ou a perforación máis fonda de pozos, os cultivos e as praderías morren por falta de auga e os ingresos comezan a escasear nas contas das granxas. Adiantar parte dos cartos das axudas da PAC, para quen teña dereito a cobralas, tampouco dá nada ao que non tiveran xa dereito as nosas explotacións.

O 3 de novembro, o SLG ofreceu unha rolda de prensa no local da CIG de Ourense

Demandamos de Medio Rural un plan de choque para enfrentar a situación crítica das explotacións

Nunha rolda de prensa ofrecida o pasado 3 de novembro en Ourense, a secretaria xeral do Sindicato Labrego Galego, Isabel Vilalba, volveu insistir en que son moitas as medidas que se poden levar a cabo dende a Administración para apoiar a continuidade das granxas que aínda seguen en activo a pesares das adversidades:

- ✓ Axudas á compra de **forraxes** para o gando, do mesmo xeito que se fixo coas axudas ás granxas damnificadas polos lumes.
- ✓ Axudas para **restaurar praderías**.
- ✓ Axudas para **repoñer as cepas nos viñedos** que morreron ou se estragaron coa seca, as xeadas ou a sarabia.
- ✓ **Axudas directas** a aquelas explotacións que sufrieron importantes perdas na súa producción (gando, castaña, viñedo, etc...) e, polo tanto, viron moi reducidos os seus ingresos.
- ✓ **Adianto do cobro das axudas da PAC** para garantir a liquidez das granxas con de-reito a estas axudas. Trátase dun simple trámite administrativo que xa se ten feito

noutras ocasións e que non entendemos por que, na actual situación de emergencia, non se fai xa a pesares de ser unha das medidas anunciadas polo Goberno de Feijóo.

✓ **Condonación das cotas da Seguridade Social** mentres unha explotación afectada polas inclemencias climatolóxicas non teña garantidos ingresos suficientes.

✓ **Redución ou exención de impostos** como o IBI durante un período suficiente que garanta á granxa afectada volver ter ingresos suficientes para asumilos.

✓ “Os seguros agrarios son un engano”

Isabel Vilalba tamén criticou que a Xunta se escude, permanentemente, na contratación de seguros agrarios para fazer fronte a situaciones coma estas que, co cambio climático, agora serán más frecuentes. “Os seguros agrarios son un gran engano. As nosas granxas xa teñen serias dificultades para custear a súa simple continuidade, como para ter que pagar seguros. É inviable. No caso dunha explotación gandeira, falamos de ter que contratar seguros

para a seca, enfermidades do gando, accidentes, ataques da fauna salvaxe... É imposible custear tantos seguros para cubrir todas as eventualidades que pode sufrir unha gandería ou calquera outro tipo de explotación”.

Para a secretaria xeral do SLG, a Xunta ten a obriga de artellar un plan de choque co obxectivo de garantir a continuidade de miles de granxas que, por mor das inclemencias meteorolóxicas, están ao borde da creba. “O papel das granxas, tanto como produtoras de alimentos, como á hora de manter vivo o rural e xestionado o territorio é indispensable para a nosa sociedade. Temos unha grande potencialidade para producir alimentos de calidade, pero precisamos que as diversas administracións aposten decididamente por elas con plans de consenso cos diversos sectores e que contemplen o medio e longo prazo. Por desgraza, as axudas para paliar a seca publicadas pola Xunta evidencian o abandono e desamparo das nosas granxas por parte dun goberno que parece non comprender o drama polo que están a pasar”.

SEGUE ▶

Bernardo Estévez:
“Ou na Xunta son extraterrestres ou non se decatan do que pasa”

O sector vitícola da provincia de Ourense foi un dos grandes damnificados pola saraia e as xeadas e, agora, estao a ser tamén pola seca. Estamos a falar de centos de familias que, se viven só da viticultura, tiveron os seus últimos ingresos a finais de 2016 e, se este ano perderon a colleita, non volverán ter ingresos até finais de 2018.

Cando lle preguntamos sobre as axudas da Xunta a Bernardo Estévez, viticultor, adegueiro e responsábel do Viño no SLG, a súa resposta foi que “ningunha serve para nós. As axudas que nos ofrecen son créditos a través do Igape, pero ningunén nesta situación vai pedir un crédito que non vai poder afrontar; ou subvencionar infraestruturas para regar como cisternas ou balsas, totalmente inviables para o sector vitícola”.

Agora mesmo, tralos estragos das xeadas e a saraia, a seca causa grandes prexuízos, sobre todo nas novas plantacións e nas cepas más vulnerables, xa que o estrés hídrico está matando as plantas. Para Bernardo, as mellores axudas para o sector vitícola, ademais de ter uns seguros adaptados á realidade do país, deberían ir dirixidas a diminuir os gastos das explotacións, que se dispararon polas adversidades climatolóxicas (compra de novas plantas, abonado extra para reforzar as cepas que áinda sobreviven...) combinadas con outras axudas ao aforro como bonificacións ou condonación das cotas á Seguridade Social.

“É imposible resistir así”, denunciou Bernardo. “Ou na Xunta son extraterrestres e non se decatan do que pasa, ou realmente queren que abandonemos o rural”.

Belén Fervenza:
“Estamos nun punto de inflexión e Galiza segue sen políticas da auga”

Un dos sectores máis prexudicados é o sector hortícola. A responsábel de Horta no SLG, Belén Fervenza, explicounos que boa parte do sector leva sen regar dende agosto, e só se salva quen ten pozo de barrena. Nesta situación, hai unha demanda masiva para afondar pozos que as empresas non dan cuberto. “A nós tardaron mes e medio en atendermos para facer máis fondo o noso pozo e começamos a regar de novo en outubro, cando levabamos dende agosto sen facelo”.

Os mananciais, pozas e regatos levan meses secos e, naqueles concellos onde hai restricións de auga -como Redondela, con 200 litros diarios por familia- a actividade agraria, especialmente a gandeira, comeza a ser un imposible.

A mediados de outubro, Belén Fervenza explicaba que “temos a hora de inverno sen plantar e a de verán terma a duras penas. A xente que pode regar, faino para manter vivas as plantas. En xeral, hai grandes perdas na produción, xa que as plantas non se desenvolven completamente e o inverno impedirá que alcancen un tamaño e peso idóneos”.

Fervenza tamén advertiu que “estamos nun punto de inflexión. Vivimos nun país, como Galiza, onde non existen políticas de xestión da auga: non hai campañas de aforro, nin unha planificación de cultivos en función das súas necesidades hídricas. Agora mesmo, todo o mundo está facendo pozos de barrena, o meirande sen permiso. Esta falta de racionalización na xestión da auga dá orixe a situacions aberrantes, como que a cidade de Vigo estivese a regar rúas e xardíns mentres as fincas de horta da zona agonizaban pola seca”.

Samuel Formoso:
“Para que queremos construir balsas se non hai auga para encherlas?”

Nos sectores gandeiros, o panorama non é mellor. Samuel Formoso, gandeiro que rexenta unha explotación de vacún de carne en Gomareite (Vilar de Barrio), explicou que hai moitas granxas que neste outono están a alimentar o gando coa herba que tiñan gardada para pasar o inverno, e que algunas xa esgotaran estas forraxes de reserva en novembro. No seu caso persoal, Samuel explicou que tampouco serven de nada as axudas para a seca. “Eu non podo desprazarme cada día buscar unha cisterna de 3.000 litros de auga a dez quilómetros, que é o que consumen as miñas vacas nunha xornada. Tamén subvencionan a construcción de balsas. Pero, ¿para que queremos balsas se non hai auga? Se os pantanos secan, as balsas tamén”.

Por desgraza, a seca é só unha agresión máis para uns sectores agrogandeiros que camiñan no gume da navalla. Os ataques continuados da fauna salvaxe, prezos para a carne baixos como de hai vinte anos con cotizacions de 4'60 € por quilo para a Tenreira Galega Suprema, reformas da Política Agraria Común (PAC) que minguán cada vez máis as axudas para sostener a actividade, o desmantelamento de servizos públicos de saniidade, educación e transporte... “Eu vivía na cidade e apostei por vivir no rural. Sen embargo, hoxe estouille aconsellando aos meus fillos o mesmo que me aconsellaron meus pais: que deixen o rural. É triste ter que dicirlle isto aos teus propios fillos, cando poderían ter aquí o seu medio de vida, pero o desamparo das diversas administracións non nos deixa outra saída máis que o abandono”, laméntase Samuel.

FIN ■

Os riscos no agro son reais
Evita que os accidentes formen parte do teu guión

Un lugar seguro chamado Prevención

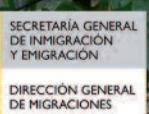
O empresariado agrario debe facilitar a TODOS os traballadores e a TODAS as traballadoras que contrata, tanto se o contrato é fixo como temporal, TODA a información sobre medidas de prevención de riscos laborais para evitar calquera tipo de accidente durante o desenvolvemento da súa actividade

www.coag.org

MINISTERIO
DE EMPLEO
Y SEGURIDAD SOCIAL

SECRETARÍA GENERAL
DE INMIGRACIÓN
Y EMIGRACIÓN
DIRECCIÓN GENERAL
DE MIGRACIONES

Unión Europea

Fondo Social Europeo
"O FSE inviste no teu futuro"

CAMPAÑA ESTATAL PARA A PROMOCIÓN DA IGUALDADE DE TRATAMIENTO NO TRABALLO AGRARIO

Texto: Xosé García Rodríguez

Nesta liña 401 recóllense as garantías, tipos de animais e réximes que caracterizan calquera explotación de gando vacún de reproducción e producción. Poderemos contratar as coberturas que máis precisa a nosa explotación, por separado.

Como se pode ver no cadro, a **garantia básica** cobre: Febre aftosa, EEB, riscos climáticos e outros (incendio, raio, inundación, esmagamento por derrube e ataques de animais), morte masiva e saneamento gandeiro básico. O resto de coberturas deben contratarse como garantias adicionais por separado.

As principais novidades do Plan 2017
é que desaparece o tipo animal Cebo, polo
que estes aseguraranse como tipo de ani-
mal recría. Tamén se incorpora no Grupo

Liña 401 Seguro de explotación de gando vacún de reproducción e producción

Financiado pola Entidade Estatal de Seguros Agrarios (Enesa)

de Razas Excelente Conformación a Rubia Galega, polo que terá un prezos más altos de valoración.

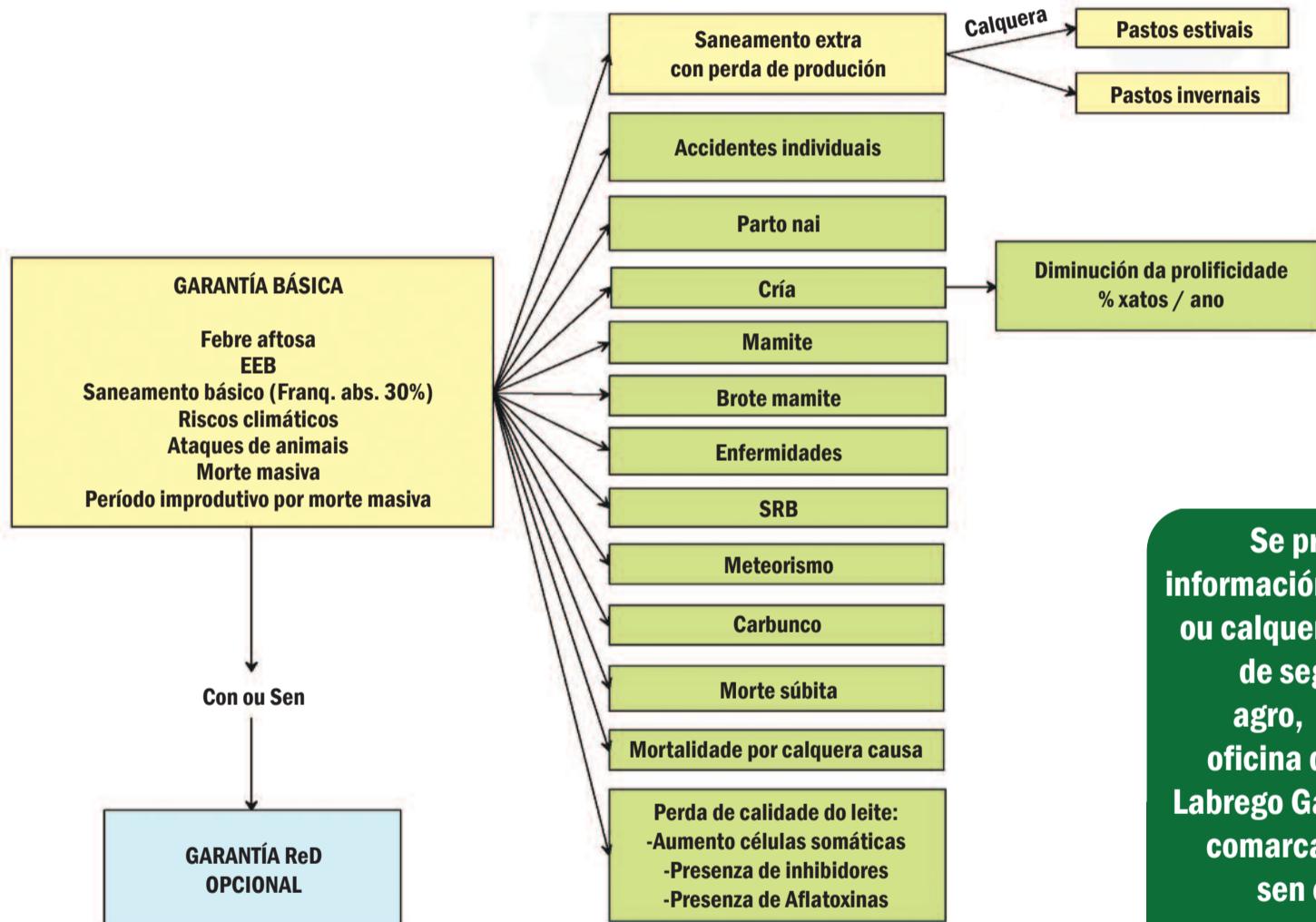
A ter en conta:

- ✓ A garantía de mortalidade por diversas causas pode ser contratada de xeito independente para animais reproductores e non produtivos (recria) en explotacións de aptitude cárnicam, subs-

tituíndo deste xeito a de “exceso de mortalidade”, áinda que agora ten unha franquicia de danos.

- ✓ Inclúense novas garantías: diminución da prolificadade nas explotacións cárnicas, e da calidade do leite nas lácteas.
  - ✓ Pódese contratar garantía adicional de mamite para primíparas en carne.

- ✓ As explotacións lácteas que teñan unha producción anual media superior aos 10.000 kgs. poderán asegurar os animais a un valor superior, áinda que non estean en control leiteiro ou non sexan puros.
  - ✓ Enténdese cría, nesta mesma liña, dende o nacemento do animal até o mes de idade.

**Se precisas más
información sobre esta
ou calquera outra liña
de seguros para o
agro, visítanos na
oficina do Sindicato
Labrego Galego da túa
comarca e pregunta
sen compromiso**

SUBVENCIÓNS DE ENESA. SEGUROS PARA O GANDO DA NOVA PLATAFORMA PLAN 2017

LEITE ▶ En setembro, as granxas galegas seguían sendo as peor pagadas do Estado, cun valor de 31 céntimos

O prezo medio do leite na Unión Europea achégase aos 37 céntimos

Segue sen repercutir na Galiza a cotización á alza da manteiga que favorece a mellora do valor do leite en case toda Europa

A Dirección do Leite do Sindicato Labrego Galego denunciou, durante o outono, a situación anómala que viviu o sector lácteo galego ao longo do ano 2017, cos prezos estancados ou á baixa mentres non paran de subir en todo o Estado e na Unión Europea.

Á vista dos datos publicados recentemente polo Fondo Español de Garantía Agraria (FEAGA) sobre as entregas de leite en setembro, Galiza segue a ser a co-

munidade co prezo medio do leite máis baixo do Estado. Así, tras pasar os meses do verán por baixo dos 30 céntimos, remontamos algo até chegar aos 31 céntimos por litro en setembro, moi lonxe de comunidades veciñas como Asturias onde o prezo medio ese mes superaba os 34 céntimos (0'343 €).

Se observamos o contexto europeo, a situación é semeillante. Na Unión Europea os prezos do leite non paran de subir, sobre todo grazas a un forte aumento da demanda de manteiga. Así, cos datos do Observatorio do Mercado do Leite Europeo, sabemos que o prezo medio do leite na UE en setembro estaba preto dos 37 cénti-

Lupe Prado na súa explotación

mos por litro (0'367 €).

Dende o Sindicato Labrego Galego criticamos a actitude do Ministerio de Agricultura e da Consellaría de Medio Rural, impasibles diante desta manipulación descarada do mercado. A responsábel do sector lácteo no Sindicato Labrego Galego, a gandeira vilalbesa Lupe Prado, expresou a súa frustración e rabia ao ver que no sector lácteo galego se está a traballar moi duro á hora de incrementar

a calidade e eficiencia das nosas producións para obter, como recompensa, os prezos máis baixos do Estado a través dunha imposición de contratos e parámetros de calidade difíciles de xustificar.

"Sentímonos totalmente esquecidos e esquecidas pola Consellaría de Medio Rural", declarou Prado. *"Xa non só por este pacto descarado de prezos entre industrias que prexudica directamente ao sector lácteo galego que a conselleira di defender, senón por unha morea de problemáticas que lastran a rendibilidade do noso traballo e que son responsabilidade directa das políticas de Medio Rural: desde os ataques da fauna salvaxe aos falsos positivos nas campañas de saneamento gandeiro, desde as dificultades para acceder a máis base territorial a unha postura firme como país para termos uns prezos dignos. A Consellaría de Medio Rural non fixo nin ten trazas de que vaia facer algo para afrontar estes problemas. E, así, o futuro pinta negro para o noso sector lácteo".*

APICULTURA ▶ AGA realizou unha xira de denuncia polas principais comunidades afectadas pola avespa asiática

Marcha pola Cornixa para reclamar apoios na loita contra a velutina

A Asociación Galega de Apicultura (AGA) e a Confederación en defensa da abella na Cornisa Cantábrica (CODACC), en colaboración coas organizacións asociadas (ADAPAS, FAPI, FAAC, APIAL e BAMEPE), organizaron, do 19 ao 23 de outubro, a Marcha Stop Velutina, unha acción reivindicativa que percorreu en autobús a Cornixa Cantábrica atravesando as comunidades máis afectadas polo tártago asiático.

Durante a marcha fixéronse actos informativos coa poboación, colectivos locais, administracións e unha gran concentración apícola en Torrelavega, coincidindo coa IX Feira Nacional Apícola, onde a marcha foi recibida polas autoridades con-

vidadas, entre as cales estivo o presidente de Cantabria, Miguel Angel Revilla.

O Sindicato Labrego Galego participou como organización colaboradora e apoiou activamente o arranque da marcha e a concentración de denuncia que se fixo, o 19 de outubro, diante da Consellaría de Medio Rural. Nesta concentración reivindicouse a necesidade dun plan de choque urgente para frear a invasión da avespa velutina, que está poñendo en perigo o medio ambiente e a supervivencia das abellas e moitos outros insectos. Tamén participamos activamente nos actos de Luarca, onde a secretaria xeral, Isabel Vilalba, participou nunha palestra.

Unha concentración en Compostela precedeu a marcha STOP Velutina de AGA

Antes de partir cara a Asturias, rexistrouse un escrito dirixido ao presidente da Xunta, Alberto Núñez Feijoo, instándolle a poñer en marcha un plan de loita ordenado, centrado no trampeo preventivo, que permita reducir o número de avespas velutinas de cara ao vindeiro ano.

Nun comunicado enviado ese mesmo día, a Asociación Galega de Apicultura criticaba que, até agora *"a loita recceu principa-*

palmente no sector apícola e a administración limitouse á entrega dunhas 10.000 trampas (...) Segundo o noso parecer, é necesario realizar unha nova planificación dos traballos, centrándose moito na loita preventiva, coa colocación masiva e coordinada de trampas na primavera para a captura de raíñas fundadoras, (...) Para iso, precisárianse 50.000 trampas xunto cos seus atraíntes e un orzamento de un millón de euros".

**sindicato
labrego galego
comisións labregas**

CONGRESO do LEITE

do SINDICATO LABREGO GALEGO-COMISIÓNs LABREGAS

TEXTOS

REGULAMENTO DO CONGRESO DO LEITE DO SLG

1   **Artigo 1.-** O presente regulamento establece as normas de fun-
2   cionamento do Congreso Sectorial de Vacún de Leite do Sindicato
3   Labrego Galego, que se celebrará o venres 15 de decembro de
4   2017 en Ordes ás 11:00 horas da mañá.

5   **Artigo 2.-** Poderán participar no período precongresual e asistir
6   ao Congreso, con voz e voto, tódolos afiliados e afiliadas do SLG
7   pertencentes ao sector que teñan as súas cotizacións ao día.

8   **Artigo 3.-** En setembro e outubro faranse asembleas comarcas
9   onde se propoñerán os temas a incluír no relatorio, así coma os
10   termos en que estes se deberán desenvolver, para despois seren
11   elaborados pola Executiva Nacional para presentar no Congreso.

12   **Artigo 4.- DEBATE NA AFILIACIÓN.**

13   1.- Unha vez aprobado o proxecto de relatorio, este será remitido
14   ás comarcas antes do 5 de decembro para a súa distribución entre
15   toda a afiliación.

16   2.- A Executiva Nacional aprobou o calendario para a celebración
17   das asembleas comarcas do sector para debater o relatorio e no-
18   mear os/as representantes que correspondan para a Dirección
19   Nacional do sector. O calendario é o seguinte:

- 20   ■ Do 1 ao 15 de setembro de 2017: Comunicación á Executiva
21   Nacional das asembleas comarcas do sector.
- 22   ■ Do 1 de setembro ao 30 de outubro de 2017: Celebración
23   das asembleas comarcas do sector.
- 24   ■ O 15 de decembro de 2017 celebrarase en Ordes o Congreso
25   Sectorial de vacún de leite do SLG.

26   3.- O criterio de asignación de representantes por cada comarca
27   para a Dirección Nacional do Leite será o seguinte:

- 28   ■ As comarcas constituídas elixirán até catro persoas para a
29   Dirección Sectorial, sendo esta elección paritaria en canto ao
30   número de homes e mulleres, quedando vacantes os postos
31   que non se cubran segundo este criterio. Estes postos poderán
32   ser cubertos logo da celebración do Congreso Sectorial de
33   Vacún de Leite.

34   **Artigo 5.- ASEMBLEAS COMARCAIS.**

35   1.- As asembleas comarcais celebraranse entre o 1 de setembro
36   e o 30 de outubro de 2017, segundo o calendario fixado pola Exe-
37   cutiva Nacional na súa reunión do 5 de outubro do mesmo ano.
38   Poderán asistir, con voz e con voto, tódolos afiliados e tódalas afi-
39   liadas do SLG pertencentes ao sector que teñan as cotas ao día.
40   2.- Tódolos afiliados e afiliadas propoñerán nas asembleas comar-
41   cais os temas que deberán centrar a actividade do SLG nos vin-
42   deiros anos neste sector, así coma os termos en que deberán
43   desenvolverse no relatorio. Os coordinadores e as coordinadoras
44   comarcas recollerán estas propostas que a Executiva Nacional or-
45   denará en forma de relatorio para ser distribuído entre a afiliación
46   de cara a ser aprobado ou emendado polo Congreso.

47   3.- As emendas que se presenten a este relatorio terán que ser
48   pasadas por escrito á Executiva Nacional antes do dia 12 de de-
49   cembro de 2017.

50   4.- As asembleas comarcas tamén deberán proceder á elección
51   dos e das representantes da comarca para a Dirección Nacional
52   do sector segundo o anexo que se achega. Serán elixidos ou eli-
53   xidas polo procedemento de listas abertas, resultando escollidas
54   as persoas que teñan maior número de votos.

55   **Artigo 6.- O PLENO DO CONGRESO NACIONAL DO SECTOR DE
56   VACÚN DE LEITE.**

58   1.- O pleno do Congreso Nacional de Vacún de Leite celebrarase
59   o día 15 de decembro de 2017 en Ordes ás 11:00h da mañá.

60   2.- O pleno estará presidido por unha mesa que será proposta
61   pola Dirección de Sector saínte e aprobada polo Congreso. A
62   mesa estará formada por un presidente ou unha presidenta, que
63   dirixirá os debates; un vicepresidente ou unha vicepresidenta; un
64   secretario ou unha secretaria, que levantarán acta da reunión; e
65   dous ou dúas vocais. A mesa presidencial resolverá por maioría
66   as controversias que se dean na interpretación do regulamento.
67   3.- Unha vez elixida a mesa presidencial do Congreso, someterase
68   a aprobación a orde do día da sesión e o regulamento, dándose
69   inicio aos traballos.

70   4.- Tódalas persoas que defendan emendas terán unha quenda a
 71   favor e tres minutos por cada unha para defendelas no pleno. A
 72   continuación, intervirá a persoa designada pola Dirección de Sec-
 73   tor para defender o relatorio oficial, podendo concederse unha
 74   nova quenda de réplica para fixar posicións. A mesa do congreso
 75   ten competencia para acortar os tempos de intervención coa fin
 76   de axustarse ao horario establecido na orde do día.
 77   5.- As emendas “in voce” só poderán ser aceptadas cando sexan pro-
 78   posta de síntese e así o decida a mesa presidencial por maioría.
 79   6.- Unha vez rematado o debate de cada emenda procederá á
 80   súa votación, que para ser aprobada requirirá maioría simple.
 81   7.- Cando remate o debate de tódalas emendas procederá á vota-
 82   ción final conxunta sobre a totalidade do relatorio. Para ser
 83   aprobado, requirirá maioría cualificada.
 84   8.- Ao rematar este proceso, o Congreso procederá á elección, de
 85   entre os seus e as súas membros, de unha persoa (unha muller
 86   ou un home) responsable do sector na Dirección Nacional do Sin-
 87   dicato Labrego Galego que, á súa vez, exercerá de responsável do
 88   Sector de Vacún de Leite do SLG. Elixiranse tamén como vicerres-
 89   ponsábeis unha persoa por provincia ou, en todo caso, tendo en
 90   conta criterios de representación comarcal, que poderán ter su-
 91   plentes, até un máximo de oito persoas, cumprindo os criterios
 92   de paridade.

- 93   93   **Anexo informativo para a elección de membros da dirección de**
 94   sector.
- 95   95   Ferrolterra
 96   96   Eume
 97   97   Melide
 98   98   Bergantiños
 99   99   Ordes
 100   100   A Mariña
 101   101   Vilalba
 102   102   Meira
 103   103   Sarria
 104   104   Lugo centro.
 105   105   Chantada-Monforte
 106   106   Compostela
 107   107   Mahía
 108   108   Fisterra
 109   109   Xallas
 110   110   Deza.
 111   111   Taboas
 112   112   Teixeiro
 113   113   Ourense

RELATORIO DO CONGRESO SECTORIAL DO LEITE DO SLG-CCLL

1   Dentro do Sindicato Labrego Galego-Comisións Labregas temos
 2   como principio, dende hai moito tempo, que a nosa actividade
 3   no sector debe de estar enfocada á consecución e á garantía dun
 4   nivel de renda digno para as persoas que traballan nas explota-
 5   cións, independentemente da forma en que estas se organicen,
 6   sempre que sirvan, aparte de para ese fin, para a xestión susten-
 7   table do seu entorno, tanto a nivel de territorio como a nivel so-
 8   cial e económico.

9   Para ese fin hai dúas cousas que son determinantes: os prezos
 10   que se cobran pola producción e o que a explotación gasta en pro-
 11   ducir, ou custos de producción. Se queremos incidir na renda, te-
 12   remos que facelo nestes dous aspectos.

1. OS PREZOS

14   Xa hai moito tempo que no SLG mantemos como eixe das nosas
 15   reivindicacións, en canto á configuración do prezo do leite, que
 16   debe haber un prezo de partida negociado polos axentes do sec-
 17   tor e que, a partir dese prezo, se vaian sumando ou restando as
 18   calidades respecto a un leite tipo. A maiores, todo isto debe plas-
 19   marse nun contrato asinado por comprador e vendedor que sexa
 20   de obrigado cumprimento. Deste principio ven a frase feita, usada
 21   nas nosas reivindicacións: “Primeiro prezo e despois contrato”.

22   As persoas afiliadas ao Sindicato Labrego Galego pensan que isto
 23   debe seguir sendo así pero, nos últimos tempos, a industria, de
 24   xeito unilateral, cambiou criterios do leite tipo para baixar os pre-
 25   zos finais, incluso introducindo criterios novos (punto crioscópico,
 26   etc). Ao mesmo tempo, utilizáronse os contratos para obrigar a
 27   gandeiros e gandeiras a asinar un prezo totalmente imposto pola
 28   parte compradora, so pena de que lles quedara o leite sen reco-
 29   ller.

30   Esta situación xerou uns prezos que fan totalmente imposible que
 31   as explotacións aguanten, xa que non cobren, en moitos casos,
 32   os custos de producción. Esta situación deuse en tempos pasados,

33   33   séguese dando puntualmente nalgúns casos, e pódese volver a
 34   dar no futuro.

35   35   Para corrixir estas situacións que nos son adversas, deberemos
 36   seguir defendendo e reivindicando que exista un prezo de partida
 37   negociado para un leite tipo tamén acordado por ambas partes,
 38   que cubra os custos de producción e, a partir del, que se apliquen
 39   as primas que cada comprador estipule e que o produtor ou pro-
 40   dutora acepte. Resulta sempre inaceptábel a aplicación unilateral
 41   de criterios primábeis, sobre todo se só serven para reducir o
 42   prezo.

43   43   Aparte de como se faga a configuración do prezo, en Galiza temos
 44   sempre un problema engadido, xa que percibimos uns valores
 45   sempre inferiores en máis de un céntimo ao resto do Estado. Esta
 46   diferenza aumenta considerablemente se comparamos os nosos
 47   prezos coas medias europeas.

48   48   Tanto para a configuración dos prezos e contratos, como para co-
 49   rrixir estas diferenzas co resto, é imprescindible que en Galiza se
 50   volva a abrir algúnhha mesa de intercambio e negociación que vaia
 51   avanzando no camiño de normalización das relacións do sector.
 52   Se non é así, gandeiros e gandeiras quedan totalmente en mans
 53   da industria. A pretendida negociación que ían levar a cabo as
 54   asociacións de produtores e produtoras xa está claro que non
 55   existe e, polo tanto, debemos recuperar o que tiñamos.

1.1 Regulación dos mercados

57   57   En determinados aspectos, como os que acabamos de abordar
 58   -ter un leite tipo ou uns contratos avalados por unha norma
 59   que servía para todo o mundo- non cabe dubida que é precisa
 60   unha regulación do mercado. Non obstante, noutros aspectos
 61   coma o dimensionamento das granxas, esta regulación xa é
 62   más cuestionada polo propio sector, por aquel principio que
 63   parece moi “democrático” de que todo o mundo ten dereito a
 64   facer o que poida. Sen embargo, pode suceder que o excesivo
 65   dimensionamento duns impida que outros permanezan na
 66   produción, ao irle limitando cada vez máis a capacidade pro-
 67   dutiva, reducindo a recollida, etc. Ademais, é a industria a que

68 decide que granxas van medrar e cales se van reducir.
 69 Parécenos que debemos defender o principio básico que dicí-
 70 amos ao principio deste relatorio: deberemos garantir un nivel
 71 de renda mínimo para todas as persoas traballadoras da ex-
 72 plotación, e para isto faise necesaria a regulación do mercado.
 73 En caso contrario, a concentración da produción en moi poucas
 74 explotacións será inevitable, co conseguinte peche das poucas
 75 que nos quedan.

76 **2. OS CUSTOS DE PRODUCIÓN**

77 Os custos de produción son o outro elemento determinante da
 78 rendibilidade da actividade que, por riba, dependen dunha
 79 grande cantidade de variábeis.

80 **2.1 Base territorial**

81 Seguimos tendo moitas explotacións de leite que carecen de
 82 base territorial suficiente para a sua actividade, mentres
 83 vemos como a nosa terra se enche de minas e de eucaliptos.
 84 Polo tanto, outra reivindicación esencial na nosa actividade se-
 85 guirá sendo que as explotacións teñan acceso á base territorial
 86 que necesiten e que este uso sexa prioritario a outros usos.
 87 Para isto, é preciso que desde a Administración se poñan en
 88 marcha medidas que faciliten o acceso a terra agraria e a pro-
 89 tección desta.

90 **2.2 Fauna salvaxe**

91 Ademais de non ter suficiente terra, a que posúen resulta arra-
 92 sada ano tras ano por unha fauna salvaxe absolutamente fora
 93 de control que mingua a capacidade de producir forraxe e pro-
 94 voca grandes perdas nas granxas ao privalas duns insumos bá-
 95 sicos.

96 Defenderemos que as explotacións sexan indemnizadas polo
 97 100% das perdas provocadas pola fauna salvaxe pero, ademais,
 98 seguiremos reivindicando unha xestión responsable desta
 99 fauna que evite estas perdas.

100 Para levar a cabo estas dúas demandas é imprescindible que
 101 desde a Administración se aborde unha recuperación da su-
 102 perficie agraria e, paralelamente, unha ordenación do territo-
 103 río que a separe do monte.

104 **2.3 Servizos e impostos**

105 Neste momento estase a xogar con nós até o punto de que, no
 106 mesmo momento que se anuncia un “rural sen impostos”, se
 107 comenza a aplicar en moitos concellos o IBI dos inmobles agrá-
 108 rios, até agora exentos.

109 Non imos pedir non pagar impostos, pero si xustiza na súa apli-
 110 cación. Polo tanto defendemos que siga existindo esta exen-
 111 ción do IBI, pero tamén reivindicamos para o medio rural uns
 112 servizos públicos similares aos do resto da cidadanía que hoxe
 113 non temos e que nos corresponden, xa que pagamos impostos
 114 coma todo o mundo.

115 **2.4 Saneamento**

116 Tamén neste aspecto, e cando parece que Galiza está a piques
 117 de chegar a ser unha zona libre de tuberculose, atopámonos
 118 con que hai explotacións que están a ser seriamente castigadas
 119 polas campañas sanitarias xa que, en moitos casos, acábase
 120 sacrificando moito gando sen que haxa realmente positivos na
 121 explotación, coas conseguintes perdas para a mesma. Dá a im-
 122 presión de que se está a sacrificar moito más gando do que
 123 se debería.

124 Non queremos valorar a maneira de facer as campañas, pero
 125 o que si pedimos é responsabilidade e transparencia nas mes-
 126 mas e, no caso de ter que sacrificar gando, o lóxico sería que
 127 quen é titular da explotación teña claro por que se sacrifica, e
 128 non que teña a impresión, coma na maioría dos casos, de que
 129 son sacrificios inútiles; e, por suposto, non matar animais se
 130 non é necesario. No SLG tentamos moitas veces acceder a esta
 131 información e, na maioría dos casos, non a conseguimos. Por
 132 iso, cando menos, a falta de transparencia é notoria.

133 **3. O RELEVO XERACIONAL**

134 No sector lácteo en Galiza, aínda que todo funcionara moi ben,
 135 temos un problema humano moi importante, xa que catro quin-
 136 tos das explotacións teñen uns e unhas titulares que superan os
 137 55 anos de idade e, na maioría dos casos, non teñen prevista su-
 138 cesión. Esto significa que se non somos capaces de poñer en mar-
 139 cha un plan importante de incorporación ás explotacións, a
 140 maioría pecharán coa conseguinte perda para o sector. Pero este
 141 tamén é un problema de país polas perdas económicas que supón
 142 e, sobre todo, polo despoboamento dun medio rural que, se
 143 quere sobrevivir, non debe perder moita máis poboación nin ac-
 144 tividade da pouca que lle queda. Propoñemos, pois, un plan de
 145 incorporación de mozas e mozos que poida garantir que todas as
 146 explotacións poidan seguir sendo viábeis no futuro.

147 **4. OUTRAS MANEIRAS DE COMERCIALIZAR**

148 Aínda que a industria segue apostando, e cada vez más, por
 149 poñer no mercado produtos de longa duración e más estandari-
 150 zados, empeza a haber unha serie de alternativas comerciais que,
 151 pouco a pouco, van sendo más recorridas polas persoas dalgu-
 152 nas explotacións.

153 Así, nos últimos tempos medrou considerablemente a produción
 154 ecolólica, pero tamén a venda directa de leite cru e pasteuriza-
 155 dos, etc. Incluso desde a industria estanse comezando a diferen-
 156 ciar características da produción do leite coma o pastoreo, etc.
 157 No caso da venda directa, está claro que supón un claro aumento
 158 para o valor engadido xerado pola explotación. Nos outros casos,
 159 a comercialización segue dependendo da industria e, dende o
 160 sector, hai unha clara unanimidade en que estas características
 161 que melloran a calidade e a comercialización do produto deberían
 162 ter unha maior diferenciación no prezo pagado ao produtor ou
 163 produtora, de maneira que sexa un valor engadido para estes e
 164 non só para a industria comercializadora.

165 **5. COOPERATIVISMO**

166 Este é outro ámbito no que, nos últimos tempos, houbo grandes
 167 cambios debidos, fundamentalmente, á concentración de coope-
 168 rativas noutras más grandes.

169 As pequenas cooperativas locais foron desaparecendo e, no seu
 170 lugar, quedan dous grandes grupos cooperativos e poucas más
 171 fóra deles.

172 Esta situación trae consigo, en primeiro lugar, un maior afasta-
 173 miento entre a explotación e a cooperativa, resultando más com-
 174 plicada a participación da maioría da xente. De aí xorden
 175 preguntas como: É este o cooperativismo que precisamos? É este
 176 o cooperativismo que vai mellorar as condicións de traballo, de
 177 renda ou de servizos dos socios e socias?

178 Daquela, teremos que buscar unha maneira de participar neste
 179 novo mundo cooperativo e de incidir nel para que siga sendo
 180 unha ferramenta útil para as explotacións leiteiras.

INCENDIOS ▶ A invasión de masas forestais que non respectan as distancias respecto de núcleos habitados favoreceu a destrucción de vivendas e a morte de catro persoas

A peor vaga de lumes na Galiza constata o fracaso das políticas forestais do PP

O SLG condenou os actos criminais dos incendiarios, pero sinalou varios factores políticos que favorecen que Galiza arda cada ano

O 15 de outubro, Galiza viviu a que probablemente fose a súa peor xornada de lumes forestais. Ese día, ben entrado o outono, déronse factores que propiciaron unha situación catastrófica que arrasou ao redor de 50.000 hectáreas e lle custou a vida a catro persoas: altas temperaturas, os restos do furacán Ophelia e unha longa seca. Ao redor de 132 incendios, moitos ao carón de núcleos habitados e mesmo en grandes cidades como Vigo.

Diante desta xornada negra, o Sindicato Labrego Galego expresou a súa consternación e dó por este desastre e a súa "máis enérxica condena da actividade criminal dos incendiarios causantes dos lumes por todo o dano causado e pola devastación irreparable provocada".

Máis alá da solidariedade para coas vítimas dos lumes e da condena da actividade criminal incendiaria, dende o Sindicato Labrego Galego tamén se puxo o foco sobre unha das principais responsábeis desta situación catastrófica e da que case ningún medio de comunicación falou: a Dirección Xeral de Ordenación Forestal e, por extensión, á Consellería de Medio Rural.

Sen quitar un ápice de culpa á actividade criminal directa dos incendiarios, dende o Sindicato Labrego Galego denunciamos, unha vez máis, as políticas forestais e de prevención de lumes da Xunta de Galicia e as neglixencias continuadas na actual campaña e no Plan de Defensa contra os Incendios de Galiza (Pladiga 2017).

O 16 de outubro houbo manifestacións multitudinarias nas principales cidades galegas contra as políticas forestais da Xunta

Un milleiro de brigadistas despedidos en outubro que houbo que volver contratar

A Consellería de Medio Rural enviou ao paro 436 traballadores e traballadoras do Servizo de Prevención e Extinción de Lumes Forestais o 1 de outubro, e a 500 brigadistas de Seaga (Servizos Agrarios Galegos) o 12 de outubro, cando as condicións climatolóxicas e de seca mantíñan o noso territorio en máximo risco de incendio. Este feito foi denunciado polo SLG e outras organizacións sindicais, o que forzou á Consellería a reincorporar os 436 primeiros o 11 de outubro, prorrogándolles o contrato ate finais de mes. Sen embargo, cando se produciu a xornada incendiaria do 15 de outubro, os 500 brigadistas de Seaga seguían nas súas casas; se ben é certo que, trala protesta dos propios traballadores, Medio Rural xa dera orde para que se reincorporasen o día 16 cando, por desgraza, xa pasara a peor xornada incendiaria padecida pola nosa terra. Se non chega ser polas queixas e protestas contra esta precarización laboral das brigadas contra incendios, o máis probable tería sido que o 15 de outubro faltasen ao redor dun mi-

lleiro de efectivos para loitar contra os lumes. De todos xeitos, co despido dos traballadores tamén se desmantelou boa parte do equipamento das brigadas (emisoras, coches, apeiros, etc.), polo que non puideron ser utilizados o 15 de outubro.

Máis alá destas cifras oficiais, a actuación de Medio Rural ao respecto foi aínda máis grave se nos atemos ao revelado por xornais como Praza Pública, onde recolle as declaracións dun brigadista que afirma que "*o domingo 15 de outubro non había operativas nin un 20% das brigadas do Seaga*", aclarando que "*non se pudo artellar antes*" o operativo "*porque a Xunta xa o desmantelara*". Con todo, foron moitos os operarios que acudiron a traballar voluntariamente ou que se presentaron nos concellos afectados para colaborar. Ante estas dificultades, desde o cadro de persoal calculan que "*non habería nin cen operarios do Seaga traballando*" durante esta fin de semana. "*O grosor do dispositivo empezou ao día seguinte, o luns 16 de outubro*".

SEGUE ▶

A principios de outono os traballos de prevención orzados seguían sen facer

A comezos de outono, os poucos traballos de prevención de lumes orzados para o ano 2017 estaban sen facer, feito que denunciou o Sindicato Labrego Galego a mediados de setembro. Os traballos para prever a aparición de lumes e facilitar a súa extinción deben realizarse os 365 días do ano e, polo tanto, o persoal encargado de realizar estes labores debe traballar durante todo o ano e non só os meses de verán, sobre todo agora que o cambio climático está a dilatar cada vez máis a época de máximo risco de incendios. Mais alá destas obviedades, resulta inxusto que a Xunta condene á precariedade laboral a unha cantidade tan alta de traballadores e traballadoras públicas.

Como xa temos denunciado, a Consellería de Medio Rural carece dunha política preventiva dos lumes forestais e repite, ano tras ano, o mesmo plan de extinción, repetindo, polo tanto, os mesmos errores, sen adaptarse ao cambio climático nin ás particularidades de cada campaña. Ademais, a Medio Rural censura no Consello Forestal a voz e as achegas dos axentes, organizacións e colectivos do sector á hora de planificar a política de prevención e extinción de lumes, imposibilitando a participación social. Así o denunciamos tamén ao abandonar a última xuntanza do Consello Forestal xunto a Amigos da Terra, Frouma, a Federación Ecoloxista Galega e ORGACCMM.

Solidariedade labrega coas granxas damnificadas polo lume

Xesús Ferreira ten unha explotación de vacas de carne e ovellas na parroquia de Cerdeira (As Neves). Na vaga de lumes que asolou Galiza, tivo a mala sorte de que lle arderán todos os pasteiros do que se alimentaba o seu gando: 35.000 metros de prados e todo o monte comunal da parroquia.

Dende aquela, as redes sociais ferveron con peticionais de axuda e ofertas de solidariedade nun diálogo no que tamén participou a afiliación do Sindicato Labrego.

Froito deste intercambio, foron os 65 rolos de herba ensilada enviados dende Labrada ou Fanoi (Abadín).

Xesús quixo expresar o seu agradecemento aos gandeiros e gandeiras da Terra Chá que lle doaron herba, e tamén a granxas doutras zonas, como San Sadurniño ou a súa propia comarca. “*Foi moi importante, xa que, até que cheguen as axudas da Xunta, o gando ten que comer e, agora mesmo, estou alimentando o gando grazas á herba doada*”.

As políticas forestais e do territorio do PP favorecen a cultura do lume

Tal e como temos dito noutras ocasións, a cultura do lume está totalmente favorecida pola política forestal suicida que promove o PP para o noso país, baseada en monocultivos salvaxes de eucalipto e piñeiro para beneficiar empresas coma ENCE e amparada pola pasividade cómplice da Xunta, que non actúa para que se respecten as distancias de seguridade respecto de núcleos habitados e vías de comunicación ou para impedir a invasión ilegal de agras.

As actuais políticas forestais da Xunta non fomentan o valor do monte mediante a multifuncionalidade e deixan sen xestionar grandes masas arboradas para a produción de madeira, fomentando así o abandono do monte. En resumo, na Galiza non existe unha verdadeira ordenación do territorio, senón medidas soltas e descoordinadas que sumen ao noso país nun verdadeiro caos territorial.

Por todo o devandito, dende o Sindicato Labrego Galego sinalamos como responsables indirectos da actual situación catastrófica os cargos autonómicos que impoñen as actuais políticas forestais e de extinción de lumes, nomeadamente a conselleira de Medio Rural, Ángeles Vázquez; e o director xeral de Ordenación Forestal, Tomás Fernández Couto. Nun comunicado publicado o 16 de outubro, esiximos a súa dimisión.

✓ Recuperar as terras agrarias perdidas

A Xunta non pode seguir obviando as demandas da sociedade galega e debe convocar, dunha vez por todas, unha Mesa do Lume na que, de maneira conxunta coas organizacións e colectivos que temos responsabilidades no eido forestal, se deseñe unha política baseada na prevención, no traballo contra os incendios os 365 días do ano e na posta en valor do monte como unha das principais fontes de riqueza do rural.

Para o Sindicato Labrego Galego, unha nova política forestal e de ordenación do territorio debería contemplar a recuperación das terras agrarias perdidas (Galiza é un dos territorios de Europa con menor superficie agraria útil) e que non se destinan más terras agrícolas e gandeiras para usos forestais; ademais, a Xunta ten a obriga de perseguir todas as plantacións forestais que non cumplan a lei -especialmente as de piñeiro e eucalipto- e modificar a lexislación para impedir plantíos forestais nun radio moi superior a 30 metros con respecto a núcleos urbanos ou vivendas que contempla a lei. O mellor investimento que podemos fazer para evitar os lumes non é na súa extinción, senón na ordenación do territorio e nos labores de prevención para que non haxa incendios.

FIN ■

AGRESIÓN INDUSTRIAL ▶

O PP dá luz verde a un proxecto moi contaminante

O SLG apoia a veciñanza de Parada en Xinzo contra a planta asfáltica

O Sindicato Labrego Galego estivo apoiando a oposición da veciñanza de Parada de Ribeira (Xinzo de Limia) á construcción dunha planta asfáltica, que se dedicaría á fabricación de aglomerado en quente (250.000 quilos por hora), polo grave impacto medioambiental e sanitario que tería na zona: consumo de 23.000 litros de auga por hora, emisión de gases nocivos e tóxicos, circulación intensa de camións de grande tonelaxe e grave perigo de derrames altamente contaminantes.

Dende a Sociedade Galega de Historia Natural explicaron que “as plantas de procesamento de asfalto están dentro das principais fontes de contaminación. No proceso de fabricación libéranse elementos prexudiciais como formaldehído, hexano, fenol, materia orgánica policíclica e tolueno (...) e producen gases altamente tóxicos como sulfuro de hidróxeno, dióxido de xofre, monóxido de carbono, óxidos de nitróxeno, arsénico, benceno ou cadmio”.

A pesar disto, o goberno do PP deu licenza á empresa Opain para levar adiante o proxecto. En resposta, a veciñanza presentou un recurso de reposición, rexeitado polo goberno municipal; recolleu sinaturas, e organizou unha manifestación en Xinzo o 6 de agosto.

Dende o SLG expresamos o noso apoio á veciñanza é a Asociación O Muíño da Lama, que está a coordinar as campaña contra a planta asfáltica, por considerar que proxectos coma este contribúen a desertizar e destruír o noso medio rural, facéndoo inhabitable para as persoas en aras do lucro empresarial dunhas poucas empresas foráneas.

SERVIZOS NO RURAL ▶ A supresión restaría servizos e atención médica en amplas zonas rurais da Galiza afastadas de grandes núcleos urbanos

A Xunta quere suprimir áreas sanitarias en O Barco, Salnés, A Mariña e Lemos

A indignación da cidadanía destas bisbarras propiciou protestas masivas ao longo do verán e do outono en defensa da sanidade

Aproveitando as vacacións estivais, o 2 de agosto, o Consello da Xunta aprobou o anteproxecto de reforma da Lei de Saúde de Galiza. Entre outras reformas, o anteproxecto contempla a supresión das áreas sanitarias da Mariña, Monforte, O Salnés e Valdeorras, que pasarían a depender das súas respectivas cabeceiras provinciais.

No caso de Lugo, están afectadas 130.000 persoas (80.000 da Mariña e 50.000 da de Monforte). A unificación das áreas sanitarias lucenses implicaría a centralización de servizos hospitalarios e a perda de especialidades nos hospitais da Costa (Burela) e Monforte, obrigando

A supresión das áreas sanitarias provocou grandes manifestacións en contra das poboacións afectadas, como esta en Monforte de Lemos o pasado 8 de outubro

á poboación destas bisbarras a desprazarse a Lugo. A maiores, estes desprazamentos forzosos contribuirían a masificar ainda máis do que está o Hospital Lucas Augusti (Lugo).

Este plan da Xunta atopouse cunha forte contestación social, tanto da cidadanía como do persoal sanitario afectado. As

manifestacións foron masivas nas cabeceiras comarcais afectadas, tanto no transcurso do verán, como xa entrado o outono: o 29 e 30 de setembro en Vilagarcía e O Barco, e o 5 e 8 de outubro, en Burela e Monforte, houbo convocatorias de protesta multitudinarias secundadas por milleiros de persoas.

CULTIVAR A PROTECCIÓN DO TEU NEGOCIO

Así é a vocación dun líder

Infórmate en www.agropelayo.com
ou no 96 110 77 80

LEXISLACIÓN ▶ Facilita a expropiación de terras e fará prioritarios usos industriais do solo a través das declaracóns de “utilidade pública” ou de “especial interese”

A Lei de Depredación pon en bandexa a nosa terra á industria mineira e enerxética

A nova lexislación propiciou unha forte resposta social en contra que culminou cunha gran manifestación o 22 de outubro

O 17 de outubro, a maioría absoluta do PP no Parlamento aprobaba a Lei de Fomento da Implantación de Iniciativas Empresariais de Galicia. Tras deste enrevesado nome, agóchase unha lexislación que o único que fai é eliminar un bo feixe de ferramentas legais coas que, até agora, a cidadanía podía defenderse diante das agresións de proxectos mineiros ou enerxéticos. De aí que numerosos colectivos sociais -entre eles o Sindicato Labrego Galego- que se uniron para facerlle fronte decidísemos bautizala cun nome que lle acae mellor ás súas pretensións: Lei de Depredación de Galiza.

Tanto antes como despois do debate parlamentario no que se aprobou a Lei de Depredación, houbo unha intensa campaña das organizacións sociais que culminaron, pero non remataron, cunha grande manifestación o 22 de outubro en Compostela (imaxes desta páxina e portada).

✓ Por que estamos en contra da Lei de Depredación

Na manifestación do día 22, Quico Cadaval e Isabel Risco lerón un manifesto do que extraemos unha listaxe de motivos polo que as organizacións que integramos a Plataforma contra a Lei de Depredación estamos en contra dela e que serve de resumo para ver a que nos enfrentamos a partir de agora na Galiza:

✓ Porque é un texto que afecta ámbitos nada casuais, transformando unha morea de leis anteriores como a da minaría, a de montes ou a eólica.

✓ Porque non sirve para a necesaria **defensa dun mundo rural** vizoso, con capacidade de tomar iniciativas propias e sustentábel; senón que, pola contra, incide no espolio dos seus recursos naturais e territorio sen ningunha contrapartida para as comunidades.

✓ Porque facilita os procesos de **expropiación forzosa** e acaparamento de terras en mans das empresas, mediante figuras como a declaración de utilidade pública ou o proxecto de especial interese.

✓ Porque **reduce tanto os prazos** para a emisión de informes en materia ambiental

que fai case imposíbel o traballo do persoal técnico encargado de redactalos.

✓ Porque **recorta e mesmo elimina procesos de participación pública**, necesarios xa que así o marca a lexislación europea mais, sobre todo, porque eliminálos supón un novo deterioro do concepto de cidadanía e da calidade democrática das institucións.

✓ Porque non só **limita os tempos ao máximo nas tramitacións ambientais e exposición pública**, senón que en caso de vencer o prazo de emisión dos informes considera en xeral isto como silencio positivo para os proxectos, mesmo se o documento final é desfavorábel.

✓ Porque **furta información á poboación** sobre iniciativas empresariais que poden ter unha grave afección nas súas vidas, permitindo por exemplo ás mineiras decidir que documentación consideran reservada.

✓ Porque **reduce o papel dos concellos**, a instancia administrativa máis próxima á veciñanza, á hora de velar polo seu propio territorio.

✓ Porque **fai prevalecer o aproveitamento industrial**

do monte fronte aos tradicionais e comunitarios.

✓ Porque estende o emprego de meras **declaracións responsábeis** para aproveitamento de especies forestais como o eucalipto, mesmo en masas con presenza de árbores autóctonas.

✓ Porque **suprime a necesaria autorización de Medio Ambiente para os aproveitamentos madeireiros** en zonas protexidas e ameaza ao patrimonio cultural dos nosos montes.

✓ Porque **suprime os criterios de respecto á natureza** á hora de outorgar en concorrencia os dereitos de construcción dun **parque eólico**.

✓ Porque outorga boa parte da **capacidade decisiva** sobre cuestións ambientais e relacionadas co territorio a organismos que acollen as propias actividades económicas, nomeadamente á Dirección Xeral de Enerxía e Minas.

En definitiva, de ter existido anteriormente a Lei de Depredación, non tería sido posible frear atentados ambientais como o proxecto da mina de Corcoesto, a extracción de feldespatos na Limia ou a explotación de seixo da Terra Chá.

MINARÍA SALVAXE ▶ Contaminaría case toda a auga dos municipios e podería afectar case 2.000 hectáreas

Un novo proxecto mineiro ameaza a actividade gandeira en Touro e O Pino

A extracción de cobre por Atalaya Mining podería destruír 150 postos de traballo directos nas granxas da contorna

Boa parte da veciñanza de Touro e O Pino estase a rebelar contra un proxecto mineiro impulsado por Atalaya Minig -empresa que cotiza nas bolsas de Londres e Toronto- para extraer cobre nestes concellos. Esa rebelión veciñal traduciuse na presentación de 1.500 alegacións contra o proxecto ou na celebración de polémicos plenos en ambos concellos nos que os gobernos municipais, ambos do PP, se manifestaron a favor da actividade mineira.

A pouco que se afonde nas alegacións presentadas, comprobamos que este proxecto impulsado nominalmente pola sociedade Cobre San Rafael SL ameaza seriamente a habitabilidade e futuro dos dous concellos afectados polo enorme e irreversible impacto que terá a actividade mineira nos recursos hídricos e económicos da zona.

O impacto máis grande viría dado polas drenaxes ácidas da actividade mineira, que xa é algo que vén sufrindo de vello a veciñanza da zona. De feito, un estudo que analiza estas drenaxes entre 1974 e 1988, di que “en apenas 14 anos, a anterior fase de explotación provocou alteracións ambientais críticas, con cortas profundas, paredes verticais, grandes escombeiras de materiais xeradores de drenaxes ácidas, unha extensa balsa de lodos, por súa vez causantes de problemas continuos de contaminación de augas e solos, por augas de drenaxe hiperácidas que se verten de forma continua na cunca do Ulla e nos acuíferos

subterráneos”. A propia empresa recoñece presenza de metais pesados como cadmio, cobalto, cobre, molibdeno, antimonio, selenio e cinc.

✓ Extracción de 100 millóns de metros cúbicos

A actividade da mina de San Rafael crearía un xigantesco vertedoiro onde se pretenden acumular máis de 80 millóns de metros cúbicos dos residuos potencialmente más contaminantes (ocupando 484.000 m² e cunha cota de coroamento de 510 m). Nas alegacións denúnciase que “a acumulación neste punto garante a contaminación dos mananciais presentes na zona a ocupar, e que subministran aos núcleos de poboación próximos e á propia traída municipal que fornece boa parte do concello”.

A maiores, faríanse tamén dúas balsas de refugallos, denominadas no proxecto e de maneira eufemística “Laguna de Arinteiro y Vieiro”, que albergarían 69.000 toneladas de lodos tóxicos (50.000 m³) e estarían situadas a menos de 200 me-

Dúas instantáneas que ilustran o conflito: arriba, concentración diante da casa do concello de Touro, o 9 de novembro, tralo polémico pleno no que se tratou o tema; abajo, asemblea informativa en Loxo na que participou a nosa compañeira, Margarida Prieto

etros de Arinteiro (42 habitantes) e a menos de 1 km de Tribras (20 habitantes), Goleta (100 habitantes), Bravos (14 habitantes), Cruz de Méndez (23 habitantes) ou Torreis. As alegacións din que “a realización do proxecto non só supón un risco extremo e permanente para a vida das persoas residentes nas poboacións próximas, más no

caso de núcleos de poboación como Arinteiro, unha condena sumaria á desaparición do lugar, tornando imposible a vida nel, mesmo despois da conclusión do proxecto”.

✓ Destruíe traídas de auga

A maiores, o proxecto pretende localizar varios depósitos de residuos mineiros, perigosos por tratárense de materiais xeradores de drenaxes ácidas con altas concentracións de metais pesados, a carón de diversos núcleos de poboación, sen apenas separación nalgúns casos.

Ademais, destruiríanse moitas vías de comunicación construídas en procesos de concentración parcelaria e as estradas que comunican a parroquia de Loxo con Arca e Santiago de Compostela, e a que vai a Pedrouzo pola Reigada.

Tralo devandito, folga dicir que a destrución e contaminación de acuíferos serán amplas e “tornarán a habitabilidade do contorno especialmente difícil, se non imposible”.

As granxas da zona quedarán sen auga e sen base territorial

Nas alegacións referentes ao abastecemento de augas presentáronse algunas das explotacións agrogandeiras que se verán directamente afectadas polo fin das súas fontes de auga potábel, subministro que difficilmente poderá ser substituído por unha traída municipal de insuficiente capacidade. Pero é que ademais da auga, a actividade mineira prevista implicará a destrucción a perpetuidade da base territorial destas e outras explotacións, co agravante de que as terras a destruír forman parte de procesos de concentración parcelaria, que determinan a utilidade pública destes terreos con fins agrarios ademais da función social das propiedades, coa necesidade de que estas terras cultivables non queden abandonadas, se manteña e se conserve a súa capacidade agrícola. Nunha entrevista que publicamos na contraportada deste Fouce afondamos o impacto deste proxecto que podería destruír 150 postos de traballo ligados á gandería.

LIBRE COMERCIO ▶ O CETA foi ratificado por España, polo Parlamento e polo Consello de Europa, facéndose efectivo o 21 de setembro

Entra en vigor o tratado comercial de dubidosa legalidade entre a UE e Canadá

Un estudo da Comisión de Emprego do Parlamento Europeo estima que se destruirán 204.000 postos de traballo

Mentres todos os ollos estaban postos en Cataluña, o 21 de setembro entraba en vigor o tratado de libre comercio entre a Unión Europea e Canadá (*Comprehensive Economic and Trade Agreement-CETA*) sen que praticamente ningún medio de comunicación lle dese importancia. O CETA foi ratificado por España, grazas á abstención do PSOE, e polo Parlamento e Consello Europeos. A entrada en vigor é provisional, xa que aínda non se puido aprobar o mecanismo de resolución de conflitos entre estados e empresas, que se deixaba en mans de tribunais privados e fóra das xurisdicións estatais e europea.

A pesares da campaña da Comisión Europea e do Goberno de Rajoy por tentar convencer á ciudadanía das bondades deste acordo, ninguén mencionou un estudo da Comisión de Emplego do Parlamento Europeo que calcula en 204.000 os postos de traballo que destruirá a posta en marcha do CETA e dubida que sexa compatible coas leis actuais da Unión Europea.

Ademais, Bélxica levou o CETA diante do Tribunal de Xustiza da UE, pedíndolle un dictame vinculante no que se aclare se o CETA é compatible cos tratados da UE no referente a dereitos fundamentais (dereito de acceso a tribunais, a unha xustiza independente e imparcial, ao principio xeral de igualdade e o imperativo de "efecto útil" do derecho comunitario, e a competencia exclusiva do Tribunal da Unión Europea para interpretar o derecho da UE).

Manifestación contra o CETA en Madrid encabezada por tractores da COAG

A partir de agora, segundo as declaracions de Tom Kuchard, activista pertencente a Ecoloxistas en Acción e voceiro da plataforma estatal contra o CETA e o TTIP, a partir de agora "xa se poden importar produtos de carne canadense tratados con produtos tóxicos e prohibidos na Unión Europea, tales como hormonas ou ractopamina, e mesmo

salmón transxénico, por non falar do feito de que os niveis máximos de residuos de praguidas autorizados nos produtos alimenticios son moito menos esixentes en Canadá que na UE, ou da apertura da porta a importar produtos canadenses derivados da extracción de hidrocarburos procedentes de areas bituminosas".

En marcha tratados comerciais con Mercosur, Australia e Nova Zelandia

E mentres o tratado de libre comercio cos Estados Unidos (TTIP) segue estancado dende a chegada á Casa Branca de Donald Trump, a Unión Europea vén de poñer en marcha a negociación de novos acordos comerciais, nesta ocasión con Australia e Nova Zelandia. Respecto disto, a eurodeputada e ex-secretaria xeral do SLG, Lidia Senra, alertou na Comisión de Agricultura das repercusíons negativas que este tipo de acordos teñen para as pequenas e medianas produtoras e produtores, así como para as pequenas e medianas empresas locais. Cómprase ter en conta que Nova Zelandia e Australia son potencias mundiais en sectores agroalimentarios coma o leiteiro, o cárnico ou o vinícola, caracterízandose pola súa capacidade para producir a prezos más baixos que Europa, polo que a apertura de fronteiras ás súas producións podería supor unha forte distorsión dos mercados e arrastrar os pezos agroalimentarios á baixa.

Por se non abondase, a Comisión tamén está negociando acordos con Mercosur (ten como estados membros Argentina, Brasil, Uruguai, Paraguai, Bolivia e Venezuela, e considérase o maior produtor de alimentos do mundo) nos que xa se ofreceu a permitir a entrada no mercado comunitario con aranceis reducidos de 70.000 toneladas de carne de vacún e 600.000 de etanol.

DEREITOS LABREGOS ▶ Votouse o 29 de setembro

Paso adiante no proceso para ter unha Declaración de Dereitos Labregos na ONU

O pasado 29 de setembro, o Consello de Dereitos Humanos da ONU adoptou por ampla mayoría unha nova resolución sobre os dereitos dos labregos e das labregas. Despois de varios anos de arduo traballo por parte de organizacións como a Vía Campesina, FIAN International ou o CETIM, esta é unha vitoria sen precedentes para a defensa dos dereitos da poboación rural do mundo

A resolución sobre os dereitos dos labregos e das labregas foi adoptada polo Consello de Dereitos Humanos con 34 votos a favor, 11 abstencións e 2 en contra. Esta resolución dá ao grupo de traballo o mandato de finalizar a "Declaración sobre os dereitos dos labregos e das labregas e outras persoas que traballan nas zonas rurais". Grazas a esta decisión, agardamos ver a Declaración adoptada polos estados membros da ONU en 2018. A Declaración recoñecerá dereitos a nivel internacional como aos recursos naturais, ao desenvolvemento, á alimentación, á soberanía alimentaria, á terra ou ás sementes.

Imaxe de arquivo tomada en maio de 2017 da comitiva de presión da Vía Campesina diante da sede da ONU en Xenebra. No centro, Isabel Vilalba

No Son Labreg@ conxugáronse a reflexión e o debate coas ilusións e esperanzas dunha mocidade labrega que non está disposta a abandonar un rural no que segue a crer

FESTIVAL ▶ O Sindicato Labrego Galego organizou un festival en Sarria dirixido á xente nova do rural con concertos, palestras e obradoiros ao que asistiu un cento de persoas

Son Labreg@: diálogos, lecer e busca de alternativas para a mocidade do rural

Contou coa colaboración de asociacións locais coma o Colectivo Cultural O Buril ou a Asociación Os Gorriós da parroquia de Louseiro

A mocidade do Sindicato Labrego Galego organizou, o pasado 2 de setembro, a que había ser a primeira edición do Festival Son Labreg@, un evento no que se xuntaron actividades lúdicas, coma concertos de rock ou obradoiros, con outras más centradas na reflexión e no debate, como as diversas palestras que houbo ao redor de temas coma o papel da política no desenvolvimento rural, as mulleres labregas ou as alternativas que hai á permanente crise que viven os sectores agrogandeiros. Nesta ocasión, os lugares elixidos para celebrar o Son Labreg@ foron a parroquia de Louseiro (Sarria), onde a Asociación Os Gorriós cedeu o seu local social para as palestras e obradoiros; e a sala de concertos do Colectivo Cultural O Buril, na vila de Sarria,

onde se levaron a cabo as actuacións da noite. En total, unhas duacentas persoas participaron nas diversas actividades ao longo da xornada.

▼ As políticas do rural

A mañá estivo centrada en dúas palestras, ambas moderadas pola secretaria xeral do SLG, **Isabel Vilalba Seivane**. A primeira delas estivo centrada nas alternativas políticas para o medio rural, e contou coa participación de deputados e deputadas “de aldea”, como **Mini Rivas** (BNG, Parlamento de Galicia), **Davide Rodríguez** (En Marea, Parlamento de Galicia) e **Lidia Senra** (Esquerda Europea, UE). Todos e todas coincidiron en que o principal problema do medio rural son as políticas desenvolvidas polo Partido Popular nas últimas décadas, orientadas principalmente a favorecer os intereses de grandes empresas e contrarias ao interese común da xente que vive no rural e do rural. E o futuro é moi preocupante, “cargado de dinamita”, en

palabras de Mini Rivas, quen denunciou que a creación da nova Axencia Forestal e a aprobación da Lei de Fomento da Actividade Empresarial, eliminarán os últimos atrancos existentes para que as industrias extractivas como as mineiras ou a da celulosa poidan campar no noso territorio ás súas anchas. Tamén Lidia Senra expresou a súa preocupación pola negociación de novos tratados de comercio da Unión Europea con Nova Zelandia e Australia, acordos que serán nefastos para sectores como o lácteo ou o cárnico do mesmo xeito que tratados como o xa asinado con Canadá (CETA) ou o que se pretende asinar con Estados Unidos (TTIP).

▼ Mulleres e labregas

Despois tocoulle quenda a unha palestra centrada na situación das mulleres e das labregas no rural. E para iso, contouse co exemplo de **Sonia Vidal**, actual vicesponsábel do Sector de Vacún de Carne no SLG (ver páxina 11 do Fouce 315), quen

falou das dificultades para iniciar unha actividade dende cero no rural, do muro burocrático contra o que a xente nova peta unha e outra vez, da falta total de apoio institucional e dos prexuízos machistas que sofre decotío por desenvolver labores que se supoñen non son propios dunha muller, como conducir un tractor ou manexar maquinaria agrícola. Sobre a discriminación da muller no rural abondaron a economista **Rebeca Raso**, que vén de presentar unha tese de doutoramento sobre a Secretaría das Mulleres do Sindicato Labrego Galego (ver páxina 29 do Fouce 316), ou a responsábel deste órgano da organización agraria, **María Ferreiro**. Loitas como lograr a participación plena e igualitaria das mulleres no seo das organizacións agrarias e institucións do rural, ou a titularidade compartida nas explotacións, seguen a ser frontes abertas que, lonxe de solucionarse, a pesares de existir marcos legais favorables, seguen a ser un problema candente.

SEGUE ▶

Homenaxe a referentes históricos da loita labrega na Galiza e na comarca

Sen estar previstos na programación do Son Labreg@, houbo unha homenaxe á longa traxectoria de sindicalistas como Xabier Gómez Santiso, Xosé Ramón Cendán; ou afiliados e afiliadas como Manuel Vázquez Rivas e Cruz Valle Gómez.

Tralo xantar e unha sesión vermú na que actuaron Desviaos, as palestras seguiron pola tarde cunha táboa redonda sobre alternativas que se están a levar a cabo no rural, como a recente creación dun grupo de consumo

en Melide que merca alimentos directamente a produtores locais; ou as experiencias agrarias da Cooperativa Ribeira do Navia, en Navia de Suarna; ou de Mauro Álvarez Cortés, en Carral.

Paralelamente a esta palestra, celebráronse diversos obradoiros para todos os públicos sobre elaboración de queixos, cosméticos naturais ou linguaxe non sexista. Xa pola noite, e en Sarria, houbo concerto a cargo de Xenderal, Maskarpone e Leo i Arremecághona.

En declaracíons dos mozos e mozas que organizaron o festival, “os labregos e labregas somos a base da nosa sociedade, xa que temos nas nosas mans a responsabilidade de producir alimentos. Pero, ademais, gustaríanos facer achegas a outros niveis e, para iso, buscamos xerar co Son Labreg@ un espazo de convivencia,

cun ambiente alternativo e de ilusión, onde, dun xeito lúdico, puidésemos analizar as problemáticas que nos afectan decotío e trasladar tamén propostas en positivo ao noso arredor. Por outra banda, tamén quixemos contribuír a dar esperanza a aquelas mozas e aqueles mozos que soñan con vivir no rural”. FIN ■

MAGOSTO ▶ Organizouse, igual que o ano pasado, no centro social de A Chave das Noces en Montecubeiro (Castroverde)

Un magosto labrego para reivindicar o rol produtivo da castaña na Galiza

Incluiu obradoiros de música e con froitos do outono e unha palestra ao redor das diversas saídas do cultivo dos soutos

O pasado sábado 18 de novembro o Sindicato Labrego Galego, en colaboración co Centro Social A Chave das Noces de Castroverde, celebrou o II Magosto Labrego en Montecubeiro, na parroquia de San Cibrao, unha xornada de festa e reivindicación que pretendía pór en valor a castaña como unha oportunidade de futuro para as persoas que viven no rural.

A xornada comezou cun obradoiro de creación con follas e froitos de outono dirixido ás máis novas da casa no que pintaron follas e froitos con cores e debuxaron animaliños con elas, integrando a natureza e a sustentabilidade no seu espazo de ocio e expresividade.

Continuouse cunha mesa de debate, titulada “A castaña: un mundo cheo de oportunidades”, mesa guiada por Román Sánchez, da Cooperativa A Carqueixa, Luís Fontela, do Forno das Candeas, Miguel Freire e Carme Cabarcos, do Sindicato Labrego Galego, na cal expuxeron os distintos usos que se lles poden dar á castaña e aos soutos, e os principais problemas cos que se debe enfrentar o sector actualmente (seca, avespiña, prezos, comercialización, etcétera).

Houbo espazo tamén nesta mesa para a denuncia e a reflexión ao redor da problemática dos incendios que, a finais de outubro, asolaron ao redor de 3.000 hectáreas de gran valor ecológico na terra dos Ancares.

✓ Música en familia e foliada

Rematada a mesa de debate continuouse cun obradoiro de música tradicional en familia dirixido por Branca Villares, “unha experiencia divertida, dinámica e participativa”, relatan dende a organización, “que tivo moi boa acollida por parte de grandes e pequenos”. Despois dos xogos, para repoñer forzas, degustáronse diferentes tipos de castaña e produtos típicos do outono.

Xa para rematar a xornada, as asistentes puideron disfrutar dunha foliada. Segundo comentan as persoas que participaron, “foi unha desas foliadas nas que o tempo corre sen que un se dea conta, nas que se canta e baila ao carón do lume e más da xente, desas nas que hai conversas con compañeiros e compañeras de tódalas idades, conversas nas que poñemos o país do dereito e logo do revés, conversas nas que xorden ideas e se fala sobre o que nos levou a xuntarnos, o magosto, a castaña.... Porque actualmente non cabe dúbida de que o da castaña é un sector produtivo ao que se adican centos de familias, sendo unha oportunidade para as mozas e mozos de se incorporaren á vida no medio rural”.

Neste senso, dende o Sindicato Labrego Galego consideramos que o da castaña é un sector fundamental para manter o medio natural e, ademais, un sector capaz de xerar vida e riqueza en distintas zonas da xeografía galega. Aínda así, a castaña precisa ser posta en valor e darse a coñecer: nessa liña e nesa loita habemos seguir con actividades integradoras coma este Magosto Labrego que deberá ter continuidade no outono de 2018.

Xosé María García Vilaverde ▶ Labrego

A Quinta da Vacaloura é unha granxa ecolóxica da parroquia de Naraío (San Sadurniño) onde Xosé María Vilaverde, pasenxo, vai construíndo, xunto coa súa familia, un medio de vida que non ten moito que ver coa súa formación académica en Ciencias Políticas e Xestión de Cooperación Internacional e ONGs, pero si coa súa conciencia e compromiso co entorno, o planeta e ideas como a soberanía alimentaria ou a agroecoloxía.

“Cando fun á oficina agraria co meu proxecto, dixeron que era imposible”

▼ **Como naceu A Quinta da Vacaloura?**

A terra mercámola miña parella e máis eu a finais de 2010, despois de máis dun ano á procura dela. Dende aquela, a cousa deu moitas voltas, incluíndo o nacemento da miña filla: Tardei case que un ano en comezar co primeiro lote de galiñas piñeiras, as de Mos non as tiven até o ano seguinte. Pouco despois chegaron as primeiras ovellas galegas. As colmeas merqueinas a comezos de 2014 e as froiteiras planteinas un ano despois.

Hoxe en día, teño en propiedade preto dunha hectárea de terreo, na súa maioría plantado de froiteiras, as más delas autóctonas, que serve de núcleo da miña actividade. Ái están a miña explotación avícola artesanal con galiñas piñeiras e de Mos, a corte das ovellas de raza galega, unhas poucas colmeas, un espazo reservado para horta, un pozo de barrena e un pequeno almacén.

A maiores, teño cedidos uns 7.000 m² de terras que estou tentando recuperar para pasteiros. Tamén aproveito para herba seca uns 2.000 m² cedidos e alindo as ovellas por unhas 2,5 hectáreas de eucaliptal e 1 km de pista. Cheguei a ter dúas hectáreas arrendadas onde cultivei trigo, patacas e millo, mais xa non conto con elas. A produción vexetal téñoa certificada polo Craega.

▼ **Comezar un proxecto desde cero como fixeches ti, non debe ser doad...**

Non é nada doad, non. Comezar de cero, sen terra, sen maquinaria, sen apeiros, sen sequeira vivir no lugar e sen experiencia, é moi complicado. Acceder á

terra é difícil e moi custoso.

Cando fun á Oficina Agraria Comarcal para explicar o que pretendía facer, o primeiro que me dixeron foi que iso era imposible. Daquela, aínda non existía a normativa sobre avicultura artesanal. Tiven que ir a un nivel provincial para atopar un pouco

de comprensión e, con todo, a solución que me daban era unha tolería. As axudas de incorporación e mellora foron outra odissea: bases diferentes en cada convocatoria, prazos imposíbeis... Ao se recoñecer a avicultura artesanal, tiven que redimensionar o proxecto.

O concello si tivo unha actitude más próxima e colaboradora, pero pouco podía facer. O trámite da licenza municipal alongouse ao haber alegacións dalgúns veciños e perdín a axuda de incorporación, que agora esixía ese trámite para ser aprobada. Á seguinte foi, con recortes sobre a solicitude inicial, e aínda veu despois Facenda completar o “apoio institucional”.

▼ **Sorprendeute atopar tantos atrancos?**

Sabía que ía ser duro e complicado, mais nunca pensei que o fose ser tanto como finalmente resultou.

O institucional non teño nada claro que acabase sendo un apoio ou axuda, realmente. Se ben é certo que a axuda de incorporación chegou nun momento en que sen ela tería como mínimo aparcado todo temporalmente, o apoio fundamental e real, económico e físico, foi o da familia.

“Agardo que regulen xa o sacrificio na granxa para avicultura artesanal”

▼ **En que etapa está agora a túa granxa?**

O ano pasado perdín diñeiro coa granxa, en parte porque tiven varios roubos, mais non só. Supón que son cousas dos comezos. Agora coido que estou a cubrir gastos, ou iso espero. Tiven algún momento de dificultades para vender, mais, agora mesmo, teño máis demanda da que dou cuberto e coido que aínda hai marxe para aumentar clientes. Procuro equilibrar a produción co mercado que teño, para non ficar con produto sen vender nin deixar clientes frustrados. Ten a súa complicación. Aínda non teño A Quinta a pleno rendemento: non estou no tope de produción de avicultura artesanal, as froiteiras aínda son moi novas, e das colmeas preocúpame máis que sobrevivan á velutina.

▼ **Daquela, ¿que plans tes en mente para seguir coa quinta?**

Agora necesito poder ter as ovellas en pastos cercados, porque lles dedico moitísimo tempo que debería ocupar outros labores. Preciso terra, tanto para cultivar como para pasto e herba seca. Quero retomar a horta. Espero que dunha vez se regule o sacrificio na explotación para avicultura artesanal e poder construír unha envasadora de ovos e un matadoiro. Tamén debería facer algún galiñeiro máis. Quero aumentar o rabaño e engadir algunhas cabras e, co tempo, gostaría de poder facer zumes e marmeladas coas miñas froitas. Coas abellas aspiro a por fin poder ter as velutinas a raia e comezar a producir con normalidade. **SEGUE ▶**

“É necesaria a re-ruralización da sociedade e do mundo. O futuro, se o hai, será rural”

✓ Que razóns che levaron a inclinarte pola profesión labrega?

Crieime na cidade, en Ferrol, mais a miña familia por parte de pai mantíña o contacto coa aldea (O Rañadoiro, Ponte Sampaio, Pontevedra). O tempo que pasei alí foi moi importante para mim, para optar polo galego como lingua, para defender o ecoloxismo social, para gostar do rural e apreciar a cultura labrega. Así e todo, como profesión e modo de vida sempre estivo nun plano secundario, xa que era consciente do complicado que era, e áinda más na miña situación.

Coa chegada da crise sabía que o meu emprego non ía continuar. A miña formación e experiencia apuntaban cara á emigración, mais eu prefería ficar. A miña parella tiña un traballo aparentemente estable e contabamos con algúns aforros, así que nos pareceu o momento de retomar aquilo que ficara como un plano B estreitamente ligado á miña traxectoria de militancia ecoloxista, polo consumo responsable e pola soberanía alimentaria dos pobos. Cría daquela, e continuo a pensar, que é necesaria unha certa re-ruralización da nosa sociedade e do mundo, que o futuro, se o hai, será rural. O caso é que nin daquela sabía, nin agora podo saber, cando vai chegar ese futuro, no caso de que realmente vaia ser así.

“A agroecoloxía e a soberanía alimentaria son pezas chave para saír desta crise de civilización”

✓ Cunha taxa de paro na Galiza do 35% en menores de 25 anos, e superior ao 15% entre os 25 e 54 anos, ¿sería algún momento posible recolonizar o noso rural con proxectos agroecolóxicos coma o teu?

Non sei se coma o meu, mais debería ser posibel e, na miña opinión, moi necesario. Nunha situación de crises como as que estamos a vivir e, nomeadamente, coa crise ecolóxica global e o cada vez máis próximo mundo post-petroleiro, cómpre repensar e reconstruír tanto a nosa sociedade como o conxunto do sistema económico global.

Podemos mirar de nos adiantar ou improvisar sobre a marcha. Podemos comezar xa a diminuir os danos ou deixar que a destrución avance descontrolada. Podemos procurar unha saída socialmente xusta e ecoloxicamente sustentábel ou deixar que a inxustiza medre da man da destrución, nunha fuxida cara adiante de acumulación e blindaxe da minoría privilexiada. A agroecoloxía e a soberanía alimentaria son pezas chave para conseguir unha saída emancipatoria a esta crise de civilización.

✓ Como potenciarías a agroecoloxía e a incorporación de xente nova ao agro dende as institucións?

É unha cuestión de vontade política, e de capacidade, claro, porque hoxe temos moitos

niveis de goberno e por riba deles áinda hai tratados e acordos internacionais de comercio. En diferentes momentos históricos, cando se precisou poboar determinados territorios ou aumentar a produción propia de alimentos, fixose, e o Estado ou o poder que for deu ou facilitou terra, formación e o que fose preciso.

Hoxe necesitamos iso, unhas políticas decididas a facilitar o acceso á terra da xente nova para producir de forma sustentábel, unhas normas que permitan a comercialización dos seus produtos e formación e acompañamento para producir, transformar e comercializar.

Na miña opinión, o ideal sería que se multiplicasen os proxectos colectivos con terra en mancomún, parécenme más flexíbeis e resistentes a un novo abandono, mais temos a realidade que temos e isto non via ser sempre posibel.

✓ Tes traballado na cuestión da soberanía alimentaria. Cres que é posible acadar esa soberanía na Galiza?

O actual modelo de produción, comercialización e consumo de alimentos basease en baixos prezos e desestacionalización. Para que isto sexa posibel, a agroindustria avanza no traballo en grandes monocultivos altamente mecanizados que producen “alimentos

quilométricos” ou “viaxeiros”, unha agricultura sen labregos e labregas, con man de obra barata, ecoloxicamente insustentábel e centrada en producir grande cantidade de alimentos baratos, duradeiros e visualmente atractivos; non en achegar á humanidade alimentos sans, nutritivos e deliciosos de forma ecoloxicamente sustentábel e socialmente xusta.

No modelo agroindustrial é fundamental o petróleo e a enerxía barata en xeral, e isto non parece que vaia durar moito máis. É urxente, ademais, deter a destrución ambiental, parar de esgotar solos e auga, frear a mudanza climática. E, para iso, non serve o actual modelo hexemónico. Tampouco serve para democratizar o acceso á produción e consumo de alimentos sans e nutritivos, nin para avanzar na xustiza social. Para isto cómpre reruralizar Galiza en certa medida e volver a unha alimentación baseada en produtos locais, frescos e de tempada.

O control da alimentación debe estar no campesiñado e na cidadanía, na sociedade, non nun reducido grupo de empresas transnacionais. Para isto, cómpre moito traballo desde a sociedade, mais tamén en todos os niveis de goberno. É unha opción política a contracorrente de todo o que se está a facer desde hai demasiado tempo.

FIN ■

DEREITOS DAS LABREGAS ▶ A participación de especialistas propiciou o tratamiento a fondo de cuestiós asociadas á cotitularidade, como o dereito á saúde ou da familia

Xornada de SLG e Ceres en Outeiro de Rei para abordar a titularidade compartida

Desenvolveuse no complexo rural Vila de Aldea, o 22 de setembro, e contou coa participación de medio cento de labregas

A Secretaría das Mulleres do Sindicato Labrego Galego, a Asociación Labregas e a Confederación de Mulleres do Mundo Rural (Ceres, organización estatal de mulleres de COAG), organizaron o 22 de setembro, en Outeiro de Rei (Lugo), unha xornada na que se abordou a cuestión da titularidade compartida nas explotacións desde varias perspectivas e baixo o título “Coñecendo os nosos dereitos e a súa implicación na vida das mulleres”.

Cómpre non esquecer que, dende a súa entrada en vigor o 5 de xaneiro de 2012, a Lei de Titularidade Compartida só conse-

guiu que se desen de alta como titulares 17 labregas na Galiza e 290 en todo o Estado. Estas cifras son a expresión dun rotundo fracaso á hora de aplicar unha lei que debería solucionar o feito de que, na Galiza, siga habendo 35.000 mulleres que traballan na granxa familiar sen ser titula-

res e, polo tanto, sen dereitos laborais ou sanitarios pola súa profesión. Se falamos a nivel de Estado, calcúlase que son 400.000 as labregas nesta situación de flagrante desigualdade.

Dende a Secretaría das Mulleres do SLG e Ceres estase a defender a necesidade de que a

titularidade compartida sexa dada de oficio (ver Fouce 346, páxina 27), aínda que, até o momento, a Administración segue sen responder a un problema que leva arrastrando varios anos e que mantén sen dereitos centos de milles de mulleres que se dedican á agricultura.

Cando se formaliza unha relación, cómpre buscar asesoramiento para decidir como compartir os bens

Precisamente, as charlas que se deron no marco desta xornada serían de grande utilidade para esos miles de mulleres labregas que traballan nunha granxa familiar da que o seu cónxuge é o único titular, aínda que tamén para aquelas que son titulares. A primeira das intervencións correu a cargo da avogada especialista en derecho da familia, Sandra Pena, que explicou as diferentes maneras legais de formalizar unha relación de parella e as consecuencias legais que ten cada unha.

Pena aconsellou que, no caso de **relacions non formalizadas legalmente**, en caso de que a parella se teña estabilizado e ella estea a vivir no domicilio do home, cómpre regularizar todo con actos como empadronarse no domicilio ou inscribirse no rexistro de parellas de feito; en caso contrario, a muller estará completamente desprotegida dende o punto de vista xurídico.

▼ Cando casamos debemos saber que formamos unha sociedade económica

Se falamos de **matrimonio**, nese caso é necesario sermos conscientes de que a relación se formaliza nunha sociedade que, dende o punto de vista económico, pode tratar os bens compartidos de tres maneiras: réxime de gañanciais, separación de bens e sistema de participación. Se non se adopta ningún sistema expresamente, o matrimonio supón que a parella está en **réxime de gañanciais**, é dicir, que todos os bens que se adquiran ou cartos que se ingresen dende o momento de casarse van a partes iguais. Se a relación é boa, non pasa nada. Os problemas veñen en caso de separación e divorcio, xa que bens que tenden a crear conflitos. Por exemplo, se a casa era do home pero se reformou grazas aos cartos dunha herencia da muller e eses cartos herdados se ingresaron nunha conta bancaria común sen especificar

a súa procedencia, ¿de quen é a casa? Trátase dun exemplo práctico que, se non hai acordo entre as partes, tería que solucionarse nos tribunais. Outro dato a ter en canto en caso de réxime por gañanciais é que, ademais dos bens e dos cartos, tamén se comparten a partes iguais as débedas.

A **separación de bens** aclara o que é de cadaquén e, ademais, blinda o patrimonio dun cónxuge fronte ás débedas do outro. Pensemos nunha explotación fortemente endebida: a parella podería protexer o seu patrimonio facendo separación de bens e poniéndo o nome do cónxuge que non está endebidado. Tanto este como o anterior son exemplos que demostran que cómpre asesorarse legalmente para elixir a mellor das opcións. Sabemos que un matrimonio está baseado na confianza mútua das persoas que o integran; pero, como afirmou Penas, “*unha cousa é ser confiada, e outra tonta*”. **SEGUE ▶**

A supresión de áreas sanitarias atenta contra o dereito á saúde no rural

A seguinte relatora da xornada foi Emma Rodríguez Blanco, enfermeira especialista en dereito á saúde que falou, precisamente, de como o anteproxecto co que o PP quere reformar a Lei de Saúde de Galiza ameaza este dereito. Rodríguez Blanco, que traballa no centro hospitalario de Monforte, explicou que a grande ameaza do anteproxecto é a nova ordenación territorial que pretende facerse da sanidade pública na Galiza, suprimindo áreas sanitarias que atenden unha poboación eminentemente rural como Valdeorras, O Salnés, Lemos e A Mariña. Isto implicaría que, de levarse adiante a reforma, serían as capitais de provincia as que xestionarían e distribuirían os recursos e decidirían sobre os servizos dos hospitais de Cervo, Monforte, O Barco e Vilagarcía.

Emma Rodríguez denunciou que a intención de fondo da reforma é suprimir recursos e servizos nas zonas rurais para que poidan cubrir o oco empresas privadas. *"Isto é matar o rural, agudizar a división entre cidadanía de primeira e cidadanía de segunda"*, afirmou. *"Con leis coma esta, a quien teña o seu posto de traballo no rural compensaralle vivir na cidade e desprazarse cada día para ir traballar"*.

Agora mesmo, hai unha grande oposición vecinal dende as comarcas afectadas, tanto da cidadanía como do persoal dos hospitais. *"O único que está a deter esta reforma é a oposición cidadá. Debedes saber que este anteproxecto supón un retroceso e un deterioro do noso dereito á saúde. A intención é tender cara a unha privatización cada vez maior da sanidade porque as empresas están ansiosas por incarille o dente ao sistema sanitario público. A saúde é undereito e non o sabemos ben até que enfermamos ou temos que atender persoas enfermas nas nosas casas, polo que debemos debemos pelexar por ela"*, sentenciou.

Finalmente, Emma Rodríguez informou sobre dúas prestacións sanitarias que nos poden solucionar moitos problemas e prestar unha asistencia de calidade, especialmente ás mulleres, como a atención primaria que prestan as matronas e o servizo de Atenção ao Paciente.

Tralo xantar, houbo unha visita guiada ao proxecto Vila de Aldea, en San Clodio de Aguiar (Outeiro de Rei) -lugar onde se desenvolveu toda a xornada, que tivo continuidade pola tarde co obradoiro *"Claves para a igualdade nas granxas, titularidade compartida"*. FIN ■

25 DE NOVEMBRO ▶ Culminou cunha xornada a nivel nacional en Taboas, no concello pontevedrés da Estrada

Intensa campaña da Secretaría das Mulleres do SLG en torno ao 25N

Fixéronse actividades en concellos como Lalín, O Rosal, Ponteareas, Teixeiro, ou nas parroquias de Sar e Marrozos, en Compostela

A Secretaría das Mulleres do Sindicato Labrego Galego levou a cabo, durante o mes de novembro, unha intensa campaña de obradoiros con motivo do 25 de novembro dirixidos a labregas en varias vilas e parroquias de Galiza. Así, o 14 de novembro estivemos en Lalín, o 18 e o 25 en Marrozos e no Sar (Compostela), o 21 en Ponteareas, o 22 no Rosal e o 23 en Teixeiro.

Esta campaña ao redor do 25N culminou o 29 de novem-

bro na Estrada, cunha xornada nacional na que contamos coa escritora Eli Rios, e coa que fora directora da Secretaría Xeral de Igualdade co bipartito, Ana Luísa Bouza.

Ademais, a Secretaría das Mulleres do SLG tamén apoiou a campaña da Marcha Mundial das Mulleres contra as violencias machistas o 25 de novembro, con concentracións en Ourense, Compostela, A Coruña, Vigo, Fene e Arzúa. Este ano, o lema destas manifestacións foi *"O machismo oprixe e mata desde a infancia"*, poñéndose ampliando o foco de denuncia ao entorno afectivo das vítimas, decotío tamén no punto de mira da violencia machista.

O SLG na I Feira Feminista do Outono, celebrada en Ribadeo

A Secretaría das Mulleres do SLG colaborou na celebración da primeira Feira Feminista do Outono, que tivo lugar en Ribadeo o 28 de outubro e foi organizada polo Observatorio da Mariña pola Igualdade e o Concello.

Unha das intencións da feira foi dar a coñecer proxectos feministas que se están desenvolvendo en Galiza e poñer en común experiencias e persoas que comparten o feminismo como ferramenta para acadar a igualdade. Precisamente, a Secretaría das Mulleres do SLG deu a coñecer a súa actividade centrada en ámbitos rurais e loitas como a de avanzar na titularidade compartida na profesión agraria.

Representaron ao SLG a responsábel da Secretaría das Mulleres, María Ferreiro; a técnica Rebeca Raso e Mónica Branco que, ademais, forma parte do Observatorio da Mariña pola Igualdade

Congreso do Leite do Sindicato Labrego Galego Información práctica

O Congreso do Leite do Sindicato Labrego Galego vaise celebrar o 15 de decembro na vila coruñesa de Ordes.

O Congreso desenvolverase en horario de mañá, nas instalacións do Restaurante O Túnel, que está a carón da nosa oficina comarcal en Ordes:

rúa Afonso Senra 119, fronte á casa do concello, na estrada N-550 que une A Coruña con Santiago de Compostela.

Ao remate do Congreso do Leite, as persoas que asistan poderán xantar no mesmo restaurante.

Bono social para subvencionar o consumo de electricidade

O Ministerio de Industria publicou en outubro un decreto polo que regula o bono social para subvencionar o consumo de enerxía eléctrica. O bono social consiste na aplicación da tarifa de último recurso que corresponda (con ou sen discriminación horaria) calculada coma un desconto do 25% sobre o prezo para consumidores e consumidoras vulnerables, e do 40% para consumidores e consumidoras con vulnerabilidade severa.

Para obter o bono social de enerxía eléctrica hai que cumplir algúns dos seguintes requisitos:

a) A renda debe ser igual ou inferior a 1,5 veces o Indicador Público de Renda de Efectos Múltiples

(IPREM) de 14 pagas se non hai menores na unidade familiar, de 2 veces o IPREM de 14 pagas con 1 menor, e 2'5 veces o IPREM de 14 pagas con 2 menores.

b) Familia numerosa.

c) Cando todos os membros da unidade familiar sexan pensionistas da Seguridade Social por xubilación ou incapacidade permanente, percibindo a contía mínima e non tendo outros ingresos.

Estes indicadores multiplicaranse por outros de concorrer factores como discapacidades, violencia de xénero, etc.

Máis información nas oficinas do Sindicato Labrego Galego.

Axudas para préstamos para paliar xeadas e sarabia

Axudas do Igape que apoian o financiamento das explotacións produtoras e transformadoras de uva e de castañas afectadas polas xeadas e sarabiadas, e das explotacións produtoras de pataca, cereal, horta e froiteiras afectadas pola sarabia.

Poderán acceder as pequenas e medianas empresas, incluídos os autónomos, que desenvolvan a actividade económica de producción ou transformación de uva ou castañas e se visen afectadas polas xeadas ou sarabiadas, así como as produtoras de pataca, cereal, horta e froiteiras afectadas pola sarabia.

Trátase de préstamos bonificados para as explotacións produtoras e transformadoras de uva e de castañas afectadas polas xeadas do 27 e 28 de abril de 2017; para as de pataca, cereal e horta afectadas pola sarabia do 6 de xullo de 2017; e para as produtoras e transformadoras de uva, castañas e de froiteiras afectadas polas sarabiadas do día 27 de agosto de 2017.

Dúas liñas de axuda: Refinanciamento de pasivos e apoio ao circulante.

O prazo de solicitude remata o 28 de febreiro de 2018.

Axudas para atender nenos e nenas menores de 12 anos

Axudas destinadas a familias para atender a domicilio nenos e nenas menores de doce anos a través do programa Bono coidado. Poderán ser beneficiarias os pais/nais, titulares/as, ou as persoas que teñan en situación de acollemento familiar ou garda pre-adoptiva nenos/as menores de doce anos nos seguintes supostos:

a) Ter unha nena ou un neno nacido/o con posterioridade ao 31 de decembro de 2005 respecto da anualidade 2017 e con posteriori-

dade ao 31 de decembro de 2006 respecto da anualidade 2018.

b) Que a renda da unidade familiar non supere os 45.000 € ou os 13.500 € per cápita

A axuda consistirá nunha achega económica, cuxa contía estará en función da renda per cápita da unidade familiar, para contribuir ao pagamento do importe de servizos de atención á infancia a domicilio.

O prazo de solicitude remata o 30 de abril de 2018.

Asesoría para mulleres do rural

PUNTO DE ATENCIÓN ÁS MULLERES DO RURAL
ASOCIACIÓN PUNTO DELAS - SECRETARÍA DAS MULLERES

XUNTA DE GALICIA
VICEPRESIDENCIA E CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA,
ADMINISTRAÇÕES PÚBLICAS E XUSTIZA
Secretaría Xeral da Igualdade

TELÉFONO DE EMERXENCIA PARA CASOS DE VIOLENCIA CONTRA AS MULLERES

016

Non permitas
que te maltraten.
Solicita axuda
no teléfono 016.

Chamada gratuita e secreta (non se rexistra no recibo)

Compra - Venda - Troco

VENDAS

Véndese

-Trabazas de vacas e unha de boi. Zona de Camposa (Friol, Lugo)
639 727 309 e 659 937 487

Véndese

-Angazo ringleirador tipo Stoll. Na zona de Boqueixón.
636 154 317

Véndese

-Pataca ecolóxica Kennebec.
981 790 331

Véndese

-Tractor Lamborghini R603, con 60 CV e 3 cilindros, simple tracción, con cabina e documentación. Dirección asistida, tdf 540/1000, 2 saídas sobre efecto, cambio 12+3 velocidades. Só tivo un único dono, con 6.000 horas reais de traballo. En perfecto estado. Prezo: 5.990 €
649 565 136

Véndese

-Becerros Limousin. En Lugo.
685 884 257

Véndese

-Hórreo novo.
699 600 474

Véndese

-Tractor John Deere 2140. Tracción simple. 85 CV. Rodas novas. 4.720 Horas (reais). En perfecto estado. Na zona de Santiago. Prezo: 10.000 € (non negociabeis).
667 054 266

Véndese

-Tractor. 82 CV, sobre tracción. Con rodas novas. 6.300 horas de traballo.
-Pa para tractor Ebro 470 ou 160.
667 469 962

Véndese

-Próxima camada de cans de palleiro. Cor canela.
676 268 464 (Vítor)

Véndese

-Circuíto de muxido de 6 puntos, marca Gasconi.
-2 tanques de frío de 900 e 700 litros.
-Macho Flevi.
-Tractor Cassei de 90 CV.
-Autocargador rotativa Marran
-Rotativa de 4 discos.
-Rotovator.
-Apañadora de patacas.
-Arado de 3 regos.
-Aboadura.
981 446 501

Véndese

-Becerro de boa xenética.
981 446 501

Véndese

-Viño de Barrantes, do país e augardente.
986 689 486

Véndese

-Autocargadora de 23 m marca Lacasta. Na zona da Baña.
679 221 548

Véndese

-Autocargador mecánico en funcionamento. Está ben de rodas. En Irixoa. Prezo: 600 €.
981 798 620 (Eusebio)

Véndese

-Furgón Citröen Jumper. Na zona de Guitiriz.
628 837 720

Véndese

-Finca en Montederramo. Está formada por dúas parcelas: Pol.77-Parc.67 e Pol.77-Parc.52, cunha superficie total de 7,5 Hectáreas. Acceso por estrada asfaltada, con auga e pechada con muro de pedra. É apta para uso gandeiro e forestal.
676 979 348

Véndese

-Tractor Lamborghini R3 Evo 85, ano 2009, 2.200 horas. Seminovo. Con aire acondicionado. 25.000 €
-Circuito completo de muxido Gascoigne de 4 puntos. 1.200 €
-Tanque de leite Packo de 1.500 litros de capacidad y trifásico 1.200 €
-Herba seca e silo en rolos. En Cospeito (Lugo)
610 472 095 (Xosé)

Véndese

-Rulos de silo campaña 2017.
-2 tanques de leite, un de 600 litros e outro de 1.500 litros, con lavado automático.
Zona de A Pastoriza (Lugo)
639 537 964 e 982 164 443
Preguntar por Carlos.

Véndese

-Arado de tres regos, marca Ovión, con botella automática.
-Desensiladora BVL con sobre coitelas.
Zona Friol.
982 183 019 e 628 785 466

Véndese

-Parella de cabras, macho e femia, de un ano. No concello de Oza-Cesuras.
981 790 331 (Guillerme)

Véndese

-Pa para tractor, marca Tenias B2 serie 300, seminova. Prezo: 3.300 €. En Baltar (A Pastoriza).
630 382 654

Véndese

-Xovenca preñada de Rubia Galega.
636 875 570

Véndese

-Rulo pisón de 2,50 x 0,95. Matriculado.
-Cisterna Carruxo de 3.700 litros. Sen documentación.
-Grade Peter de 20 discos. En Cospeito (Lugo)
982 177 430 (Xosé)

Véndese

-Picadora Manz Class 690 con cabezal Temper Champion 330, con posibilidade dun cabezal para herba.
627 215 771 (Xabier)

Véndese

-Cisterna de 5.000 litros marca Moga. Na zona de Arzúa.
674 107 045

Véndese

-Rulos de 1'40 de herba seca e fanse pacas pequenas por encarga. Na zona de Oza dos Ríos.
619 267 520 (Carlos)

Véndese

-Máquina de limpar trigo.
-Muíño de tractor.
Na zona d'O Corgo.
648 718 864

Véndese

-Ford Fiesta, en bo estado. No concello de Oza-Cesuras.
648 788 201

Véndese

-Cisterna de zurros de 6.000 litros.
-Máquina de brazo para rozar valos.
-Rotativa Felle de 2'5 de corte.
-Circuíto de muxido de 4 puntos marca Sac.
648 037 051

Véndese

-Autocargador marca Lacasta Lince P-11. Na zona de Betanzos. 626 915 873 (Xosé) Véndese
-Máquina de mallar marca Campeba. Limpa toda clase de cereal.
En Beseño (Touro).
981 191 327

Véndese

-Cachorros de mastín.
626 194 490

Véndese

-Opel Astra 1.7. 5 portas, gancho de remolque, mans libres, elevafiestras, peche centralizado e 130.000 km.
650 019 275

Véndese

-Casa de dous andares, no casco vello das Pontes de García Rodríguez
646 964 335

Véndese

-Cisterna de 1.700 litros.
981 787 038

Véndese

-Autocargador rotativo marca Morra, de 1'85 m. de ancho para traballar, con moi poucas horas de uso. En Borrifans (Cesuras).
680 361 233 Manuel Simón

Véndese

-2 rotoempacadoras marca Krone e Volvo.
-Rotativa rotativa Vicon con acondicionador e 2.40 m. de corte.
-Tractor Ebro Super 55.
-Ringleirador Stoll.
-Remolque esparexedor JF de 6 toneladas.

-2 Segadoras marcas Bertolini e Camon.

-Empacadora Welger AP-48. Na zona de Lugo.
620 171 952

Véndese

-Tenreira de 9 meses Blonde e ecolóxica.
-Poni novo.
981 790 331

Véndese

-Muíño eléctrico para gran.
-Muíño de tractor marca Seko para moer gran e espigas.
-Pincho hidráulico para bolos de silo e herba seca.

-Grade de dentes para Pasquali.
-Limpeza de cortes hidráulica (motor e dúas botellas).
663 648 799 / 981 786 129

Véndese

-Coche sen carné en bo estado. Marca Chatenet. Por 2.300 €
649 168 693 (Guillerme)

Véndese

-Xovenças frisoas con carta, próximas a cumplir. Están no prado. Por xubilación. En Castro de Rei (Lugo).
670 898 481

Véndese

-Rotativa con deslizamento vertical e horizontal, de 7 pratos, 2.80 de corte. Cambio de coitelas rápido. Seminova, só unha campaña de uso. Na zona do Deza (Pontevedra).
666 998 392

Véndese

-Vacas de leite en Santa Xuliana (Monfero).
981 793 368

Véndese

-Tractor Same Explorer 90, con pa Tenias posta de novo. 5.000 horas.

-Tractor Massey Ferguson 6140 con pa nova Tenias e inversor hidráulico. 4.500 horas.
-Desbrozadora de cadeas de 1.80
690 774 565

Véndese

-Autocargador con documentación por 800 €.
667 469 962

Véndese

-Silo de penso de 6.000 kg. n'A Capela (A Coruña)
669 046 856 (Luís)

Véndese

-Sementadora de millo marca Monosen, de 3 regos.
-Empacadora Massey Ferguson.
-Gradón.
649 979 247

Véndese

-Rolos de silo en Portomarín (Lugo).
609 726 858 (Gumersindo)

Véndese

-Rotovator marca Agrator GT-2300. 2'30 m. de ancho de corte, con coitelas novas rectas e rolete Parker.
-Cultivador marca Marmel SCH-93F, 2'5 m. de ancho, con 11 brazos e rolete.
(666 396 285 / 988 454 227)

Véndese

-Grada de 20 discos de 20" marca Calagri.
-Arrincadora de patacas de dous regos marca Cerezo.
-Aboadura pendular Aguirre de 500 kg de capacidade.
-Vertedeira reversible Ebro B2 de dúas pas.
650 019 275

COMPRAS

Mércase

-Mel.
638 045 317

Mércase

-Muíño para tractor marca Campева, para moer espigas e grao con moega.
981 786 610 Xosé Antonio

Ofrécese

-Persoa para traballar as fins de semana en explotacións da provincia da Coruña.
680 931 285 (Rocío)

Ofrécese

-Mozo para traballar en granxa de vacas, con experiencia. Para calquera zona de Galicia.
606 436 139

Eduardo vive en Arinteiro, unha aldea de Loxo no concello de Touro. Hai catro anos, apostou o seu futuro á gandería facéndose titular da granxa familiar: 35 vacas de leite e carne e unhas 10 hectáreas de terras para mantelas. A incorporación de Eduardo sería unha boa nova para o rural se o meirande das súas terras, nas que agora nace a herba sementada, non estivesen dentro dun proxecto mineiro de Atalaya Mining que ameaza o seu traballo e o de 150 labregos e labregas máis da zona.

“De que nos serve a mina se destrúe 150 postos de traballo na gandería?”

✓ Vivir a carón dunha mina en Touro xa vén de vello, ¿non?

A actividade mineira comezou en 1974, coa extracción de cobre por Riotinto, que mantivo a súa actividade até 1986. Dende aquela, varias empresas traballaron nesta zona mineira: Explotaciones Gallegas na extracción de áridos para a construcción de estradas e outras que se dedicaron á restauración dos terreos. O problema vén agora co proxecto de Atalaya Mining para volver extraer cobre.

✓ A actividade mineira afecrouvos todos estes anos?

Agora mesmo, aquí temos contaminación do aire por unha empresa que se dedica a facer asfalto para estradas. Cando hai nordés, veñen os gases até os núcleos habitados dos arredores. Despois veu a empresa Ten, seica para reciclar os lodos da mina; pero dedicouse a botar os refugallos directamente nas zonas explotadas, indo parar directamente ao sistema fluvial do Ulla. A contaminación é moi alta. Como exemplo, temos o río Pucheiras, que pasa por Arinteiro, onde a presenza de metais pesados -como cobre, cinc ou níquel- na auga é 100 veces superior á permitida.

✓ O novo proxecto mineiro cambia moito a situación con respecto á explotación mineira actual?

Co novo proxecto, todo cambia. De primeiras, queren expropiar case 700 hectáreas de terras a maiores das xa explotadas. Desas terras, hoxe en día 341 hectáreas son de masas forestais e 150 de cultivos. Por se non abondase, o proxecto é ampliable até 1.827 hectáreas. O

primeiro impacto, polo tanto, é que nos deixan sen base territorial ás granxas da zona.

O proxecto tamén prevé a construcción dun depósito de lodos tóxicos entre Arinteiro e Vieiro de 50 millóns de metros cúbicos e unha altura de 55 metros; e outra balsa de 3.187 metros de longo por 81 metros de altura con capacidade para 24 millóns de m³. Ambos depósitos albergarían lodos e augas acedas, con materiais perigosos para as persoas e a fauna acuática. A aldea quedaría encaixonada entre ambas balsas en forma de triángulo e, dado que estamos situados enriba dunha falla tectónica, hai moitas probabilidades de seísmos que poderían romper o muro e provocar unha catástrofe semellante á de Aznalcóllar en 1986.

Outros impactos previstos serían a creación dunha liña de alta tensión dende Portodemouros á mina; ou as vibracións provocadas polas voaduras con explosivos e o po en suspensión que xeneran.

En resumo, quedariamos sen terras para o gando e a nosa aldea, Arinteiro, praticamente desaparecería ao quedar enterrada entre vertedoiros e as balsas de lodos tóxicos.

✓ Hai moita actividade gandeira na zona afectada?

En Arinteiro, todas as familias vivimos da gandería agás tres casas coa xente xubilada. Só en Arinteiro, estamos a falar de sete granxas en activo con 17 postos de traballo directos. Pero se falamos de todas as granxas afectadas polo proxecto mineiro máis alá da nosa aldea, calculamos que están en xogo uns 150 postos de traballo agrarios ao redor da mina. Estarían afectadas algunas explotacións punteiras como a SAT de Bama, con mil cabezas de gando e catro familias que dependen dela.

✓ Que alternativas económicas hai en Touro e O Pino más alá da agricultura?

A principal actividade económica das nosas parroquias é a gandería. Tamén hai algunha iniciativa empresarial ligada ao

leite, como a queixería de Bama ou un mozo que acaba de poñer en marcha unha pequena empresa artesanal de producción de iogures. Eu creo que o futuro desta zona pasa, precisamente, por apoiar a xente nova na posta en marcha actividades económicas coma esas, que dan valor engadido ás nosas producións gandeiras.

✓ E como reacciona a veciñanza a este proxecto?

Hai división. Cómpre ter en conta que hai moitas persoas desempregadas que quedaron no paro en sectores como o da construcción ou o téxtil. Esta xente devece por ter un emprego e dende Atalaya Mining estanlo a prometer. Pero, ¿de que serve que a mina dea postos de traballo durante os catorce anos que prevé explotar o cobre, se para iso ten que destruír ao redor de 150 empregos directos na zona ligados á gandería? Creo que somos as persoas que vivimos no rural as que debemos decidir que facemos co noso futuro.

✓ Tedes o apoio dos gobernos locais?

Non, non temos apoio dos gobernos locais do Pino e de Touro, ambos do PP e a favor da mina. Sen embargo, apóiannos colectivos como contraMINAción ou o Sindicato Labrego Galego, a maioría dos concellos que comparten con nós as marxes do Ulla, Confrarías de Pescadores como a de Vilagarcía ou as Mariscadoras de Carril. Sei que o temos complicado, pero se todos e todas nos unimos, imos conseguir que non abra esta mina aquí nin en ningunha parte de Galiza.